

ความสัมพันธ์ของปัจจัยคัดสรรกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

นายชาญ มอทิพย์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน

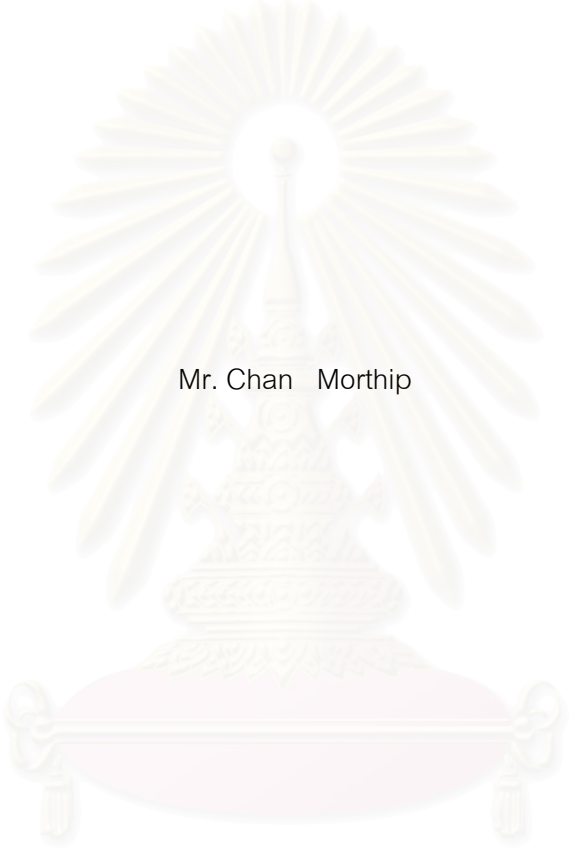
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545.....

ISBN 974-17-2693-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND NON-FORMAL
EDUCATION SERVICE OF THE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Mr. Chan Morthip

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Non-Formal Education

Department of Non-Formal Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2693-7

ชาญ มอทิพย์ : ความสัมพันธ์ของปัจจัยคัดสรรกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN
SELECTED FACTORS AND NON-FORMAL EDUCATION SERVICE OF THE
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล. 131 หน้า. ISBN 974-17-2693-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบระดับความรู้ ระดับเจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านสถานภาพ ด้านความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ ด้านเจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 182 และครูผู้สอน จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า

ข้อมูลพื้นฐาน ระดับเจตคติ และ ระดับความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า เจตคติต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีต่อการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 481 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 รองลงมาคือระดับสูง และ ระดับต่ำ จำนวน 59 คน และ 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.9 และ 0.6 ตามลำดับ ระดับความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 66.90 รองลงมาอยู่ในระดับสูงและระดับ ต่ำ มีจำนวน 170 คน และ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 และ 2.85 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนเฉลี่ย พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าเท่ากับ 15.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.44 การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย รองลงมาคือ การศึกษาสายสามัญหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และ การศึกษาสายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

ส่วนตัวแปรที่มี ความสัมพันธ์กับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า อายุ และ ประสบการณ์ทางการสอน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ทางการบริหาร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ และ อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในภาพรวม

ภาควิชา.....การศึกษานอกโรงเรียน	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2545.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4283691627 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORD : RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND NON-FORMAL EDUCATION SERVICE OF THE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : PROF. RATANA POOMPAISAL, Ph.D., 131 pp. ISBN 974-17-2693-7

The purposes of this research were to study level of knowledge and attitudes towards non-formal education of the administrators and teachers working in the elementary schools attached to the Bangkok Metropolitan Administration and also to study relationships among selected factors in terms of status, knowledge and attitudes pertaining to non-formal education of those people. The sample used in this study included 182 administrators and 380 teachers of the elementary schools under the responsibility of the Bangkok Metropolitan Administration. The instrument designed by the researcher was used for collecting data on knowledge and attitudes concerning non-formal education, as well as non-formal education service.

The significant research findings were as follows:

1. Those administrators and teachers had attitudes forwards non-formal education in order of frequencies as follows : 481 persons or 88.6 percent were at a moderate level. 59 persons or 10.9 percent and 3 persons or 0.6 percent were at high and low levels respectively.
2. Most of them : 376 persons or 66.90 percent had knowledge on non-formal education service at a moderate level. 170 persons or 30.25 percent and 16 persons or 2.85 percent were at high and low levels respectively. Considering in terms of mean, it was found that the mean was at a moderate level equally to 15.69 with its standard deviation of 3.44.
3. Most service were informal education followed the academic scheme at the lower secondary level and short-term vocational courses respectively.
4. It revealed that age and teaching experience variables had significantly statistical difference at .01 level in giving non-formal education service. While there were significantly statistical difference at 0.05 in terms of position and administrative experience but no significantly statistical difference in terms of sex and age.

Department / Program	Non – Formal Education	Student’s signature.....
Field of study	Non – Formal Education	Advisor’s signature.....
Academic year	2002	Co-advisor’s signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณา จากศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตะยานนท์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนช่วยพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอบพระคุณ ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, ดร.ปาน กิมปี, อาจารย์บรรคัชชัย คงเสนห์, อาจารย์ ดร.วิรุฬ นิลโมจน์ และนายโกมินทร์ สังคะนอง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ

ขอบคุณท่านผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ท่านผู้อำนวยการเขต ท่านศึกษาธิการเขตและผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้ ที่ให้ความอนุเคราะห์อนุญาตให้เข้าไปเก็บข้อมูลในการวิจัย

ขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการศึกษา นอกโรงเรียน เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องการเรียนด้วยดีตลอดมาในขณะที่คุณวิจัยศึกษาอยู่ โดยเฉพาะผู้มีพระคุณที่จะลืมเสียมิได้คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม ผู้ล่วงลับไปแล้วที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการถ่ายทอดความรู้และการทำวิจัยทางด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ - คุณแม่, คุณตา - คุณยาย ที่ให้การสนับสนุนในเรื่องทุนสนับสนุนในการศึกษาตลอดเวลา และพี่ปริญญาเอกรุ่นที่ 2 นายพงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS. และให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีซึ่งมิได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ด้วยความขอบพระคุณยิ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายชาญ มอทิพย์

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานในการวิจัย.....	6
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7.
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 การบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	9
2.2 บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการจัดการศึกษา นอกระบบโรงเรียน.....	15
2.3 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	20
2.4 การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา...	21
2.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน...	23
2.6 ความรู้ (Knowledge) และ เจตคติ (Attitude).....	24
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
2.8 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรในการวิจัย.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
3.2 การสุ่มตัวอย่าง.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3	ตัวแปรที่ศึกษา..... 32
3.4	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 33
3.5	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 33
3.6	การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น..... 35
3.7	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 35
3.8	การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล..... 36
3.9	สูตรที่ใช้ในการคำนวณ..... 36
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 38
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 85
5.1	สรุปผลการวิจัย..... 85
5.2	อภิปรายผลการวิจัย..... 89
5.3	ข้อเสนอแนะในการวิจัย..... 93
	รายการอ้างอิง..... 94
	ภาคผนวก..... 98
	ภาคผนวก ก..... 99
	ภาคผนวก ข..... 108
	ภาคผนวก ค..... 118
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 131

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอน.....	39
2. จำนวน ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติที่มีต่อการให้บริการการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามระดับเจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอน.....	40
3. จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ความเข้าใจการให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอน.....	41
4. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับการให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียน ...	42
5. ระดับการจัดกิจกรรม จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้ง3ประเภทการศึกษา.....	44
6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรเพศ.....	45
7. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรเพศ จำแนกรายกิจกรรม.....	46
8. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรอายุ.....	50
9. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรอายุ จำแนกรายกิจกรรม.....	51
10. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรวุฒิการศึกษา.....	55
11. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรวุฒิการศึกษา จำแนกรายกิจกรรม.....	56
12. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร.....	60
13. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร จำแนกรายกิจกรรม.....	61

14.	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับตัวแปรประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน.....	65
15.	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนกับตัวแปรประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน จำแนกรายกิจกรรม.....	66
16.	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับตัวแปรความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียน.....	70
17.	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับตัวแปรความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียน จำแนกรายกิจกรรม.....	71
18.	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับตัวแปรเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียน.....	75
19.	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับตัวแปรเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียน จำแนกรายกิจกรรม.....	76

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับบุคคลและประเทศชาติเนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมได้อย่าง สมดุลสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ผลผลิตของการศึกษาคือพลเมืองของประเทศที่สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่างๆในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถคิดริเริ่มพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนตลอดจนประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นในการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมยุคใหม่

การจัดการศึกษาของประเทศได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาคนไว้สอดคล้องต้องกันซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา ๖ ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” นอกจากนี้ยังระบุเพิ่มเติมในมาตรา ๗ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ว่า “ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง”(กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542) พระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงาน/สถานศึกษาต่างๆที่จัดการศึกษา ต้องยึดแนวทางการจัดการศึกษาตามทีระบุไว้

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยมีการสถาปนาขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ให้รับโอนการศึกษาจาก 2 หน่วยงาน คือ เทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ซึ่งทั้งสองได้ถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ. 2514 จากประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 และ 25 โดยเทศบาลนคร

หลวงกรุงเทพธนบุรี เป็นการยุบรวมกันและรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรี

การจัดการศึกษาในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่จัดตั้งโรงเรียนทวยราษฎร์ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2427 ที่วัดมหรณพารามและขยายออกไปโดยจัดตั้งองค์การบริหารเป็นกรมศึกษาธิการเมื่อปี 2430 และเป็นกระทรวงธรรมการเมื่อปี พ.ศ.2435 ต่อมาในปี 2441 ได้มีโครงการศึกษาเกิดขึ้นโดยแบ่งความรับผิดชอบให้กรมศึกษาธิการของกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาในกรุงเทพมหานครและให้กระทรวงมหาดไทยจัดการศึกษาในหัวเมืองร่วมกับพระสงฆ์ ภายหลังได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปถึงระดับตำบล ระหว่างปี พ.ศ.2454 ถึง พ.ศ.2474 มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการประถมศึกษา 3 กระทรวงคือ

1. กระทรวงนครบาล รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนกลาง
2. กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค
3. กระทรวงธรรมการ ทำหน้าที่ประสานงานให้การศึกษาเป็นไปตามนโยบาย

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครนั้นได้ระบุในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และสังคมไว้ที่การมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ยังคงดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสม อย่างน้อยตามเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชนและสังคมเป็นแกนหลัก เพื่อสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ได้ระบุไว้ในข้อที่ 2 ว่า “ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษา การบริการสังคม การประกอบอาชีพ การพัฒนาศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และทักษะในการประกอบอาชีพ อย่างถ้วนหน้าและเท่าเทียมกัน (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2545)

ปัจจุบันนี้การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (รายงานการจัดการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร,2542)โดยมีการจัดการศึกษาใน 3 ลักษณะคือ

1. การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จัดอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 431 โรงเรียน ตั้งกระจายอยู่ใน 50 เขต ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร ในความรับผิดชอบของสำนักงานการแพทย์

3. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในโรงเรียนของกรุงเทพมหานครและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

สำหรับการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษานั้น ได้แบ่งขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน โดยครอบคลุมงานหลายด้านด้วยกัน สำนักงานการศึกษากทม. ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ รวม 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษา ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะโรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรในชุมชน และได้รับความสนับสนุน ช่วยเหลือจากชุมชนทั้งด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526)

จะเห็นได้ว่า ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในรูปแบบหนึ่งก็คือ การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทั้งที่เป็นเด็กอยู่ในวัยเรียน และผู้ใหญ่ โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถทั้งในด้านความรู้ทั่วไป ความรู้วิชาชีพ ข้อมูลข่าวสาร และบริการนันทนาการ หากโรงเรียนสามารถทำได้อย่างเหมาะสมแล้ว ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนย่อมเกิดขึ้น โรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในชุมชน มีบทบาทต่อความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วย

ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครนั้นกลับพบว่า มีโรงเรียนจำนวนน้อยที่จัด ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเบื้องต้นจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 ศูนย์ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีขอบข่ายหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเข้าร่วมจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพียง 109 โรงเรียน จาก 431 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.39 เท่านั้น จึงนับว่าเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่กรุงเทพมหานครมีทรัพยากร

ทั้งในด้านสถานที่ บุคคลและวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาแต่ไม่ได้ใช้ในการจัดการศึกษากับชุมชนใน กรุงเทพมหานครได้อย่างคุ้มค่า

ในฐานะที่ผู้วิจัยทำงานเกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยของผู้บริหารและครูผู้สอนที่สัมพันธ์กับการ ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน โดยคัดสรรเฉพาะบางตัวแปรที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจากการ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาวิจัยของ สุรพงศ์ พูลสุวรรณ (2526) ศึกษาบทบาททาง การศึกษาของครูใหญ่ต่อการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชนบทยากจนของเขตการศึกษา 11 พบว่า อายุของครูใหญ่ต่างกันจะมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน แต่ประสบการณ์และ ภูมิลำเนาต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนไม่ต่างกัน ส่วนผลการวิจัยของ สุรัตนา บุรณะ วิทย์ (2528) พบว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนี้แต่ตำแหน่งและประสบการณ์ ในการทำงานในโรงเรียนมีผลต่อความคิดเห็น ในการศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนของ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนี้ยังพบว่า ครูมีความเข้าใจดีต่อบทบาท กลุ่มโรงเรียนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนนั้น ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน คือ ขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ ขาดอุปกรณ์ และประชาชนไม่ให้ความ ร่วมมือเท่าที่ควร

จากการศึกษาวรรณกรรมต่างๆทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนโดยคัดสรรเฉพาะปัจจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ การซึ่งได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารและครูผู้สอน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ โรงเรียน และเจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่ง จะเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครให้ทั่วถึงและมีประ สทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบระดับความรู้ และ ระดับเจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้ บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านข้อมูลพื้นฐาน ของผู้บริหารและครูผู้ สอนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของผู้บริหาร และครูผู้สอน กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านเจตคติต่อการศึกษานอกระบบโรง เรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยมีดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัตสรรด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร และครูผู้สอน ความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ เจตคติต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การเก็บรวมข้อมูลครั้งนี้ดำเนินการในช่วงปีการศึกษา 2545 คือ ระหว่างเดือน ธันวาคม 2545 ถึง มกราคม 2546

3. ขอบเขตด้านวิธีการวิจัย

3.1 ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

3.1.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยคัตสรรของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่

3.1.1.1 ตัวแปรข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และ ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน

3.1.1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.1.1.3 เจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสายสามัญ ด้านการศึกษาสายอาชีพ ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน แบบวัดความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ แบบสอบถามการให้บริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน และมีจำนวนเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารและครูผู้สอน

ตอนที่ 2 เจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการตอบปัญหาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้คือ

1. สถานภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. เจตคติต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้มีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน จึงได้ให้ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยคัดสรรหมายถึงปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษา ซึ่งได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอน ความรู้และเจตคติต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ครูผู้สอนหมายถึง ครูผู้ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
4. การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย
5. การศึกษาสายสามัญ หมายถึง การจัดให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้แก่หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530
6. การศึกษาสายอาชีพ หมายถึง การจัดอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น กลุ่มสนใจประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ(ปอ.)

7. การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การจัดบริการห้องสมุดเพื่อการศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมตามสาย การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศ การเผยแพร่สารสนเทศด้วยสิ่งพิมพ์ หรือสื่อชนิดอื่นๆ

8. ความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษาในระบบโรงเรียน หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานการให้บริการการศึกษา นอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครโดยนับคะแนนจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. เจตคติต่อการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียน หมายถึง ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครโดยนับคะแนนจากแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบระดับการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครอื่นได้แก่การให้บริการด้านการศึกษายาสามัญ การศึกษายาอาชีพและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานการศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนสนับสนุนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้สามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทั้งสามรูปแบบคือในระบบ นอกโรงเรียนและตามอัธยาศัย

2. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้จัดการศึกษานอกโรงเรียนที่จะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย อาทิ ระดับเจตคติต่อการศึกษานอกโรงเรียน ระดับความรู้ความเข้าใจในงานการศึกษานอกโรงเรียน ไปใช้ในการบริหารจัดการการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

3. ได้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนโรงเรียนเพื่อให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษาของโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร” นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวเหล่านี้จากเอกสารต่างๆ ดังการนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 2 บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการจัดการศึกษาของระบบโรงเรียน

ตอนที่ 3 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 4 การให้บริการการศึกษาของระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษาของระบบโรงเรียน

ตอนที่ 6 ความรู้ (Knowledge) และ เจตคติ (Attitude)

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ 6 งานด้วยกัน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง 6 งาน นี้มีเป้าหมายหลักคือ ต้องการให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลัก ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กำหนดโครงสร้างของงานไว้ดังนี้ คือ (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร , 2536)

1. งานวิชาการ ประกอบด้วย

1.1 งานด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้

1.2 งานด้านการเรียนการสอน

1.3 งานวัดสุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

- 1.4 งานส่งเสริมการสอน
  - 1.5 งานวัดผลประเมินผล
  - 1.6 งานห้องสมุด
  - 1.7 งานนิเทศการศึกษา
  - 1.8 งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการ
  - 1.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ
  - 1.10 งานที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายบังคับ
2. งานบุคลากร
    - 2.1 งานวางแผนบุคลากรเพื่อแสดงความต้องการของบุคลากร
    - 2.2 เตรียมบุคลากร ได้แก่ พิจารณาจัดคนเข้าทำงานและปฐมนิเทศบุคลากร
    - 2.3 การพัฒนาและพิจารณาบุคลากร
    - 2.4 งานบุคลากรที่กำหนดไว้ในระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ
  3. งานกิจการนักเรียน
    - 3.1 งานที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยจำแนกเป็น 3 ลักษณะดังนี้
      - 3.1.1 ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา 2523
      - 3.1.2 ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น กฎกระทรวง กฏ ก.ค. คำสั่ง กก. , ออกก. และ นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นต้น
      - 3.1.3 ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับตัวนักเรียน (หรือผู้ปกครอง)
    - 3.2 งานที่โรงเรียนต้องจัดบริการให้นักเรียน
    - 3.3 งานที่โรงเรียนต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้น
    - 3.4 งานที่โรงเรียนต้องสร้างให้เกิดขึ้น
  4. งานธุรการ การเงิน และการพัสดุ
    - 4.1 งานสารบรรณ
    - 4.2 งานทะเบียนและรายงาน
    - 4.3 งานรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ราชการ
    - 4.4 งานประชาสัมพันธ์
  5. งานอาคารสถานที่
    - 5.1 งานการจัดอาคารสถานที่
    - 5.2 งานการใช้อาคารสถานที่

- 5.3 งานการบำรุงรักษาอาคารสถานที่
- 5.4 งานควบคุมดูแลอาคารสถานที่
- 5.5 งานการประเมินผล การใช้อาคารสถานที่
- 6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แบ่งออกเป็น 6 งาน ดังนี้
  - 6.1 งานการให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ
  - 6.2 งานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
  - 6.3 งานเกี่ยวกับกรรมการศึกษา
  - 6.4 งานการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
  - 6.5 งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
  - 6.6 งานการประชาสัมพันธ์

โดยมีแนวปฏิบัติในแต่ละงานดังนี้

- 6.1 งานการให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ
  - 6.1.1 กำหนดแนวทางในการให้บริการแก่ชุมชน
  - 6.1.2 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการบริการแก่ชุมชน
  - 6.1.3 ให้บริการด้านอาคารสถานที่ โดยยึดระเบียบการใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา
  - 6.1.4 ให้บริการด้านความรู้ และวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น
    - อบรมให้ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพ
    - 6.1.5 ให้บริการด้านบุคลากรแก่ชุมชนในโอกาสต่าง ๆ
    - 6.1.6 ให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ
    - 6.1.7 อำนวยความสะดวก รวดเร็ว ในการติดต่องานต่าง ๆ ที่โรงเรียน
- 6.2 งานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน เป็นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนทั้งด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแนวคิด โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้
  - 6.2.1 ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน โดยวิธีการ
    - 6.2.1.1 ประชุมผู้ปกครอง
    - 6.2.1.2 ทำวารสาร หรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่
    - 6.2.1.3 จัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสาร
    - 6.2.1.4 พบปะเยี่ยมเยียนในโอกาสที่เหมาะสม

6.2.1.5 เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน โดยชุมชนอาจเข้ามาช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ แรงงาน หรือวัสดุอุปกรณ์

6.2.1.6 จัดลำดับความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่โรงเรียนเห็นว่าควรขอการสนับสนุนจากชุมชนและประชาสัมพันธ์ แรงงาน หรือวัสดุอุปกรณ์

6.2.1.7 จัดทำโครงการเพื่อขอการสนับสนุนจากชุมชน

6.2.1.8 จัดให้มีการยกย่อง ตอบขอบขอบคุณ แก่ผู้ช่วยเหลือตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร

6.2.1.9 จัดทำรายงานการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน เสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

6.3 งานเกี่ยวกับกรรมการศึกษา กรรมการศึกษาเป็นผู้ที่จะเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารควรดำเนินการดังนี้

6.3.1 วางแผนเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการศึกษา โดยประชุมครู เพื่อสรรหาบุคคลที่เหมาะสม

6.3.2 ดำเนินการติดต่อบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการศึกษา

6.3.3 ชี้แจงบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการศึกษาแก่บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้ง

6.3.4 เสนอแนะการแต่งตั้งกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6.3.5 จัดให้มีการประชุมกรรมการศึกษา เพื่อให้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6.3.6 จัดให้มีสมุดบันทึกการประชุม และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกรรมการศึกษา

6.4 งานการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น เป็นการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

6.4.1 วางแผนการสร้างเสริมสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ

6.4.2 กำหนดบุคลากรในการติดต่อประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

6.4.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทางด้านศาสนา งาน ประเพณีต่าง ๆ การพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมการกีฬา

6.4.4 ให้ความช่วยเหลือชุมชน และหน่วยงานอื่นตามโอกาสอันควร

6.4.5 ประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นระยะ ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินงานตามแผนโดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

6.4.5.1 ประเมินโดยการใช้เครื่องมือหลายๆอย่าง เช่น การ สัมภาษณ์ การสังเกต การสัมภาษณ์ คำเล่าลือ การกล่าวถึง ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและ หน่วยงานอื่น ๆ

6.4.5.2 บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

6.4.5.3 ให้คณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน

6.4.5.4 สรุปผลการประเมิน บันทึกไว้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงานต่อไป

แผนดำเนินงานต่อไป

6.5 งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ โรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการ ตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมโรงเรียน โดยตั้งคณะกรรมการดำเนินงานดังนี้

6.5.1 ศึกษาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ

6.5.2 วางแผนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ โดย

6.5.2.1 เชิญกรรมการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชนมาประชุมหารือ เพื่อหาแนวทางตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ

6.5.2.2 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ

6.5.2.3 ดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ

6.5.3 เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการร่วมดำเนินงาน กับ โรงเรียน

6.5.4 อำนวยความสะดวกในเรื่องอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แก่ผู้ ก่อตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ ตามความเหมาะสม

6.5.5 ช่วยติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอจดทะเบียน หรือ อื่น ๆ

6.6 งานการประชาสัมพันธ์

เป็นการเผยแพร่ข่าวสาร และผลงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

6.6.1 แต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

6.6.2 กำหนดแผน เป้าหมาย และวิธีดำเนินการ โดย

6.6.2.1 การทำเป็นหนังสือ ได้แก่ ประกาศ แถลงการณ์ ข่าว

6.6.2.2 การให้ข่าวแก่สื่อมวลชน

6.6.2.3 การโฆษณาทางสื่อมวลชน แผ่นป้าย

6.6.2.4 การจัดทำเอกสาร ได้แก่ จดหมาย ข่าว วารสาร หรือ แผ่นปลิว

6.6.3 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ตามแผน

6.6.4 ติดตามประเมินผล การประชาสัมพันธ์ ทำได้โดย

6.6.4.1 ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขข่าว

6.6.4.2 รายงานผู้บังคับบัญชาในกรณีจำเป็น

งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดว่าเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องปฏิบัติต่อชุมชนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น อาจทำได้โดยวิธี การให้บริการชุมชนทางด้านวิชาการ ให้ความรู้โดยการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งอาจทำในรูปแบบที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล และความรู้ ต่าง ๆ รวมถึงการให้คำปรึกษาหารือ และบริการในด้านวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ด้วย

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษา ควรได้มีการจัดบริการการศึกษาออกสู่ชุมชน ตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนและผู้บริหารที่ต้องให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนแก่ชุมชน การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาแก่ชุมชนนั้น จะสามารถทำได้ดีมากขึ้นน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและความสามารถของผู้นำ หรือผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนที่มีความพร้อมย่อมดำเนินการงานบริการการศึกษานอกโรงเรียนได้ดีกว่าโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อม หรือมีความพร้อมน้อยกว่า (พิสิฐ พิษณานนท์ , 2537)

การจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร มีเป้าหมายคือ ต้องการให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงได้แบ่งงานบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ไว้ 6 งาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อันได้แก่ งานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนโดยตรง ส่วนงานเสริม คือ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม งานความสัมพันธ์กับชุมชน

ในการดำเนินงานดังกล่าว นอกจากจะปฏิบัติตามภารกิจในชุมชนในระบบโรงเรียนแล้ว จะต้องปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานความสัมพันธ์

ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนประชาชน ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับการศึกษา และรับบริการความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นไป

ตอนที่ 2 บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ทองใบ แพบทาม (2521) ได้กล่าวถึงงานที่โรงเรียนประถมศึกษาควรจะทำบริการแก่ประชาชนนอกเหนือจากการให้การศึกษาระดับขั้นแก่เด็กในโรงเรียนว่ากิจกรรมที่ควรจัด คือ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จและการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การศึกษา การอบรมระยะสั้น การทัศนศึกษา การเยี่ยมเยียนชุมชน และการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่น อินทรประเสริฐ (2519) ได้เสนอแนะว่าโรงเรียนประถมศึกษา ควรใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมด้านอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน ศึกษานิเทศการมาบรรยายเกี่ยวกับแนวโน้มของอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน โดยการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ร่วมกับหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ตามความต้องการของชุมชน ศึกษานิเทศการมาบรรยายเกี่ยวกับแนวโน้มของอาชีพ ให้ข้อคิดเกี่ยวกับอาชีพ ส่งเสริมให้จัดกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มเกษตรกร เพื่อรวมกำลังกันคิดแก้ปัญหาทำให้อาชีพเจริญเป็นปึกแผ่น และจัดให้โรงเรียนเป็นศูนย์ข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในด้านอาชีพ เช่น รับข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น ๆ ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าว ยงยุทธ โคทมะ (2526) ได้กล่าวสนับสนุนเป็นการสรุปว่า ลักษณะของกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการแบ่งเป็นลักษณะดังนี้

1. โรงเรียนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งบริการชุมชนโดย
  - 1.1 การส่งเสริมความรู้ทั่วไปและอาชีพ เช่น เปิดสอนกลุ่มสนใจและสอนให้ผู้ใหญ่รู้หนังสือ เป็นต้น
  - 1.2 เป็นแหล่งข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน
  - 1.3 ให้โรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริม การกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น
2. โรงเรียนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ด้านการศึกษาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งโรงเรียนอาจติดต่อประสานงานกับองค์การ มูลนิธิหรือเอกชนเข้ามาร่วมในการให้บริการด้านสวัสดิการหรือพัฒนาชุมชน เช่น ติดต่อกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนขอเปิดสอนอาชีพเคลื่อนที่ โดยใช้อาคารภายในโรงเรียน บริการแก่ประชาชนทั่วไป เป็นต้น
3. โรงเรียนแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำท้องถิ่น หรือเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนซึ่งอาจจะในด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์และการทัศนศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ใหม่ ๆ

จากการศึกษาวรรณกรรมดังกล่าว จึงสรุปได้ว่าการบริการชุมชนนั้นเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษา โดยพยายามขยายบริการการศึกษาที่โรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่ ออกไปสู่ประชาชนภายนอกโรงเรียนด้วยรูปแบบต่าง ๆ ทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเข้าด้วยกัน เพื่อให้ทุกคนในชุมชนได้มีโอกาสรับบริการการศึกษาได้อย่างทั่วถึง สมดังวัตถุประสงค์ของการประถมศึกษาที่ว่า “การประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับพื้นฐาน ที่รัฐมีหน้าที่จัดเป็นบริการให้แก่ประชาชนทุกคน”

การบริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการร่วมมือกันพัฒนางานต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียนที่มุ่งให้บุคลากรได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยใช้โรงเรียนเป็นสื่อกลางในการอำนวยความสะดวก สนับสนุน และส่งเสริมในด้านทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่

โรงเรียนประถมศึกษานั้นนับว่า เป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญสถาบันหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่าสถาบันการศึกษาประเภทอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ทำงานในระดับชุมชน นอกจากนั้นโรงเรียนประถมศึกษายังเป็นสถาบันการศึกษาที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และกระจายอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งครูเป็นผู้ที่ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ให้การยกย่องและยอมรับนับถือ และถือว่าเป็นผู้นำชุมชนในด้านความรู้ต่าง ๆ ฉะนั้นจึงจัดได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งความรู้แก่ชุมชน ทั้งโดยบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาเอง และโดยได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงมีผู้เสนอหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริการการศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้หลายท่าน เช่น

ทองใบ แพบทาม (อ้างแล้ว) ได้กล่าวถึงงานที่โรงเรียนประถมศึกษาควรจะทำบริการแก่ประชาชน นอกเหนือจากการให้การศึกษากลับกับเด็กในโรงเรียนว่ากิจกรรมที่ควรจัดคือ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การศึกษา การอบรมระยะสั้น การทัศนศึกษา การเยี่ยมชุมชน และการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์

คว้น ขาวหนู (2526) กล่าวว่าโรงเรียนประถมศึกษาควรจะทำให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรปรากฏเป็นจริง และร่วมขจัดปัญหาของชาวชนบทโดยร่วมกันพัฒนาชนบทในท้องถิ่น ช่วยเหลือชุมชนให้ได้ประโยชน์จากโรงเรียน โรงเรียนจึงควรปฏิบัติหน้าที่ 3 ประการ ดังนี้

1. สอนและอบรมนักเรียน โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแผนการศึกษาชาติ
2. สอนประชาชน ซึ่งอาจแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้
  - 2.1 ด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพ ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดอบรมด้านอาชีพ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน
  - 2.2 ปลุกฝังให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อเยาวชนร่วมกับโรงเรียน
  - 2.3 ปลุกฝังประชาชนให้เกิดความรับผิดชอบต่อชุมชน
  - 2.4 สอนประชาชนเป็นพลเมืองดี มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และหน้าที่ของตน
3. บริการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดบริการให้กับประชาชน
  - 3.1 ด้านสุขภาพอนามัย และการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล
  - 3.2 ด้านวัฒนธรรมอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
  - 3.3 ด้านนันทนาการ บริการสถานที่ อุปกรณ์ด้านกีฬาและดนตรี
  - 3.4 เผยแพร่ข่าวสาร สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน

การจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถทั้งในด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ เพื่อประชาชนจะได้มีฐานะ ความเป็นอยู่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นอาจกระทำได้ 3 ลักษณะ (เสาวนีย์ เสนาสู, 2529) คือ

1. ให้การศึกษาแบบเก็บตกเป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ
2. ให้การศึกษาแบบต่อเนื่อง เป็นการให้การศึกษาต่อจากฐานเดิมให้รู้มากขึ้น สามารถก้าวทันกับความเจริญของโลก
3. ให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการสอน หรืออบรมอาชีพระยะสั้น สนั่น อินทรประเสริฐ (2519) ได้เสนอแนะว่าโรงเรียนประถมศึกษาควรใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพ แก่ประชาชนในชุมชน โดยการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ตามความต้องการของชุมชน เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับแนวโน้มของอาชีพ ให้ข้อคิดเกี่ยวกับอาชีพ ส่งเสริมให้จัดกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มเกษตรกร เพื่อรวมกำลังคิดแก้ปัญหา ทำให้อาชีพเจริญเป็นปึกแผ่น และจัดให้โรงเรียนเป็นศูนย์ข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในด้านอาชีพ เช่น รับข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางเผยแพร่ข่าวและเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาด้านอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่เพื่อชมกิจกรรมต่าง ๆ และประสานงานกับหน่วยงานอื่น

ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางเผยแพร่ข่าวและเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่เพื่อชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น

จากการศึกษาบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (ไพฑูรย์ น้อยกล่อม, 2531) สรุปได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาควรจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นที่โรงเรียน รับผิดชอบตามกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 6 ด้าน

1. การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ คือ โรงเรียนจะต้องสำรวจปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของชุมชน แล้วนำมากำหนดเป็นจุดหมายของโครงการทางการศึกษาสำหรับประชาชนในท้องถิ่น และจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระบบโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต่อนั้น ทั้งนี้ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับการสำรวจปัญหาความต้องการและการตัดสินใจร่วมกัน

2. คัดเลือกและพัฒนาผู้นำท้องถิ่น คือ การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำของท้องถิ่นโดยให้มีอุดมการณ์ มีความรู้ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีคุณสมบัติของนักพัฒนา และสามารถเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อแก้ปัญหาการขาดผู้นำที่ดีในชนบท และจะได้เป็นผู้นำในการจัดและรับบริการการศึกษานอกโรงเรียน

3. การให้การศึกษแก่ประชาชนทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การที่โรงเรียนจัดบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ เช่น โรงเรียนอาจจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับประชาชนโดยตรง เช่น การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ตามหลักสูตรต่าง ๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน การจัดกลุ่มสนใจ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากรมาบรรยายความรู้ต่าง ๆ ให้กับประชาชน เป็นต้น นอกจากนั้นโรงเรียนควรพัฒนาประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดความรู้ความเข้าใจให้เกิดความตระหนักและยอมรับ การพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง และมองเห็นคุณค่าของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

4. การจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญในหมู่บ้านที่รวบรวมความรู้ข่าวสารสาขาต่าง ๆ ไว้ โรงเรียนควรหาวิธีให้ประชาชนได้ใช้บริการจากแหล่งความรู้ของโรงเรียนไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง โดยการบริการข่าวสารข้อมูลให้กับประชาชนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์ข่าวสาร การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เป็นต้น

5. การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ตลอดจนการบริการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ โรงเรียนประถมศึกษาควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาค

รัฐและเอกชน ได้มีโอกาสให้ความรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่จะมาให้ความรู้แก่ประชาชน

6. การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์ส่งเสริมกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โรงเรียนประถมศึกษาควรจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน ทั้งทางด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนประเพณีอันดีงามของชุมชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น การสร้างความสามัคคีของประชาชน ตลอดจนการสร้างเสริมพลานามัยทั้งทางด้านสุขภาพจิตให้กับประชาชน

โรงเรียนประถมศึกษา นับเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลในท้องถิ่น เพราะฉะนั้นนอกจากโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ยังจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ดีอีกด้วย เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนมีภาระงานหน้าที่ต้องมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นอยู่แล้ว จึงสะดวกและง่ายต่อการตอบสนองในการศึกษานอกระบบโรงเรียน อันจะเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยตรง ทั้งด้านความรู้ การพัฒนาอาชีพ การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น จึงต้องมีการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำท้องถิ่น การให้การศึกษาด้านวิชาการและอาชีพ การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์ข่าวสารข้อมูล การประสานงาน การบริการด้านวิชาการ และอาชีพ ศูนย์ส่งเสริมกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและสิ่งแวดล้อม ให้แก่ประชาชน

ตอนที่ 3 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สิริ เทศประสิทธิ์ (2525) กล่าวว่า “ผู้บริหารโรงเรียนถือได้ว่าเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการทั้งปวงของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย” ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้คือ

1. บทบาทผู้บริหารการศึกษาในฐานะผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทในด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นและชุมชน ด้านการเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดใหม่ หรือสิ่งใหม่ ๆ พร้อมทั้งแนะนำแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับความคิดเห็นนั้นด้วย ด้านการเป็นผู้วิเคราะห์ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ด้านการเป็นผู้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และการสร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นหรือยั่วยุให้เกิดการกระทำในทางสร้างสรรค์ด้านการเป็นผู้รับฟังความต้องการ และความคิดเห็นของชุมชน แล้วนำเสนอผู้เกี่ยวข้อง และเผยแพร่แก่ชุมชน เพื่อประโยชน์ต่อการวาง

แผนพัฒนาชุมชน ด้านการเป็นผู้ร่วมงาน ด้านการเป็นผู้ร่วมวางแผน ด้านการเป็นผู้ร่วมควบคุม กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และด้านการเป็นผู้ร่วมติดตามผล และประเมินผลตามแผนงานที่วางไว้

2. บทบาทของผู้บริหารการศึกษาในฐานะผู้ประสานงาน เนื่องจากการประสานงาน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการประสานงานที่ดีควรมีแนวทางที่ดีคือ การประสานงาน ต้องประสานทุกอย่าง เช่น ประสานนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน และการติดตามผล เป็นต้น การจัดระบบการประสานงานขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว การกำหนดระเบียบวิธีการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้ชัดเจน ควรมีการประสานงานทุกระดับ ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ และการประสานงานควรต้องอาศัยการทำความรู้จักสนิทสนม และคุ้นเคยกันในส่วนบุคคลด้วย

3. บทบาทผู้บริหารการศึกษาในฐานะผู้บริการด้านวิชาการ เนื่องจากโรงเรียนมีความพร้อมด้านวิชาการมากกว่าหน่วยงานอื่นในชุมชน จึงควรให้บริการด้านวิชาการโดยให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย แนวทางการพัฒนาของรัฐบาล และสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับชุมชน และบทบาทในการให้บริการด้านทรัพยากรบุคคล เงิน สถานที่วัสดุ และอุปกรณ์อื่น ๆ

ผู้บริหารโรงเรียนนับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงต้องมีบทบาทมากที่สุด ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นผู้นำด้านวิชาการ และเป็นผู้ประสานงาน ในการปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายเป้าหมาย และแนวทางของรัฐบาล

ตอนที่ 4 การให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา

การให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียน มุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาตนเองให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน มีรูปแบบการให้การศึกษาที่ให้โอกาสทางเลือกที่ดีและเหมาะสม เพื่อสนองความต้องการ ความสามารถและความถนัด รวมทั้งมีการระดมสรรพกำลังทุกส่วนในสังคมเพื่อการศึกษา

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้กำหนดหลักการดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการระดมทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในสังคมมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถของมนุษย์เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง

2. ความสอดคล้อง เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญในการให้บริการแก่ผู้เรียน โดยนำความสนใจ ความต้องการ ความถนัด ความสามารถ ความรู้เดิม และประสบการณ์ของผู้เรียนมาเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา เป็นการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละชุมชนเป็นหลัก โดยให้ชุมชนเป็นผู้วางแผน กำหนดวิธีการปฏิบัติ และรับผิดชอบในการจัดการศึกษา รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาการศึกษาไปในทิศทางที่พึงประสงค์และสามารถพึ่งตนเองได้

การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นจะเน้นชุมชนเป็นฐาน เห็นความสำคัญ of ชุมชน มีการระดมทรัพยากรทั้งมวลมาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษานั้น ได้แบ่งขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน โดยครอบคลุมงานหลายด้านด้วยกัน สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ รวม 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษา ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะโรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรในชุมชน และได้รับความสนับสนุนและช่วยเหลือจากชุมชนทั้งด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีลักษณะความสัมพันธ์สองทาง คือ โรงเรียนและชุมชนต่างมีบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ให้และผู้รับ ซึ่งโรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้บริการแก่ชุมชนโดยมีขอบข่ายครอบคลุมงาน ดังนี้

1. การให้บริการชุมชน คือ การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้ เช่น การให้บริการทางวิชาการ ให้คำแนะนำหรือการปรึกษาหารือในกิจกรรมชุมชน การบริการด้านฝึกอบรมวิชาชีพ การให้ความรู้ข่าวสาร และการให้ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

2. การร่วมกิจกรรมของชุมชน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถและอยู่ในวิสัยที่เป็นได้ เช่น ร่วมมือกับชุมชนจัดให้มีงานประเพณี และกิจกรรมทางศาสนา ร่วมมือกับชุมชนจัดให้มีการละเล่นพื้นเมือง เป็นต้น

3. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริการชุมชน เช่น ประสานงานกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจัดสอนผู้ไม่รู้หนังสือ จัดตั้งกลุ่มสนใจ การเพิ่มพูนความรู้แก่ประชาชน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526)

จะเห็นได้ว่า ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในรูปแบบหนึ่งก็คือ การให้บริการการศึกษาออกโรงเรียนแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทั้งที่เป็นเด็กอยู่ในวัยเรียน และผู้ใหญ่ โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถทั้งในด้านความรู้ทั่วไป ความรู้วิชาชีพ ข้อมูลข่าวสาร และบริการนันทนาการ หากโรงเรียนสามารถทำได้อย่างเหมาะสมแล้ว ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนย่อมเกิดขึ้น โรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในชุมชน มีบทบาทต่อความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วย

โรงเรียนประถมศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากภาระงานที่สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครกำหนดไว้ 6งาน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากชุมชน โดยเฉพาะงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ฉะนั้นในส่วนที่มีบทบาทในการบริการการศึกษาออกโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสามารถแสวงหาบทบาทในเรื่องนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้โรงเรียนเป็นศูนย์บริการชุมชน ทั้งด้านวิชาการ อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา และนันทนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นศูนย์จัดการเรียนการสอนแก่ผู้ไม่รู้หนังสือ และเพิ่มพูนความรู้แก่ประชาชน เพื่อจัดตั้งกลุ่มสนใจแก่ชุมชน

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริการการศึกษาออกระบบโรงเรียน

1. เพศ ส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นเพศชาย โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว เพศชายจะเป็นที่ยอมรับของสังคมมากกว่าในด้านการเป็นผู้นำ จากการศึกษาของ วิจิตร ธีระกุล(1972) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำกับเพศ พบว่าผู้บริหารที่เป็นครูใหญ่ชาย มีพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์ดีกว่าครูใหญ่หญิง และครูใหญ่หญิงมีพฤติกรรมด้านมุ่งงานดีกว่าครูใหญ่ชาย ดังนั้นเพศของผู้บริหารน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการบริการการศึกษาออกโรงเรียนแก่ชุมชน จึงนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

2. ระดับการศึกษาของผู้บริหาร เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ได้มากกว่าผู้บริหารที่มีระดับศึกษาน้อยกว่า (องอาจ โฆษะฑุณพันธ์, 2514) ดังนั้นระดับการศึกษาของผู้บริหารน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ชุมชน จึงนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

3. ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากย่อมมีความชำนาญในหน้าที่การงานมากกว่าผู้ที่ไม่ีประสบการณ์ และย่อมจะนำความรู้ นำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากกว่า ซึ่งศึกษาได้จากครูใหญ่ที่มีประสบการณ์สูงมีแนวโน้มที่จะบริหารงานในโรงเรียนให้บังเกิดความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับสูง (ปรัชญา เวสารัชช , 2527) ดังนั้น ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการบริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน จึงนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

4. ความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนภายใต้ความเชื่อของผู้วิจัยเอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษาเชื่อว่า ผู้ที่จะปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าไม่มีความรู้ความเข้าใจงานที่จะทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองแล้ว คิดว่าการทำงานนั้นย่อมจะถึงจุดหมายได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวัฒน์ แสงโรจน์ไพเดช (2532) พบว่า ความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ชุมชน คือ ผู้บริหารที่ความรู้สูงสามารถจัดบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ชุมชนสูงตามด้วย ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการบริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน จึงนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

5. เจตคติของผู้บริหารโรงเรียนในการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ชุมชน เพื่อผลในการพัฒนาชุมชนนั้น องค์ประกอบด้านบุคลากรนับว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมของโรงเรียนไปรอดหรือไม่รอด องค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู หากบุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน งานนั้นก็จะสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ มีบทบาทสำคัญในการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนจากการวิจัยของนักวิชาการศึกษา พบว่า ผู้บริหารชาย มีมนุษยสัมพันธ์กับชุมชนมากกว่าผู้หญิง และครูใหญ่ผู้หญิง มุ่งงานดีกว่าครูใหญ่ชาย มีความรู้ประสบการณ์สูงก็จะปฏิบัติงานได้ดี และผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานด้านนี้ ก็ย่อมจะทำให้การปฏิบัติงานไปได้ดี และมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 6 ความรู้ (Knowledge) และ เจตคติ (Attitude)

ความรู้ (Knowledge)

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความรู้ (Knowledge) ไว้แตกต่างกันดังนี้

กู๊ด (Good,1973) ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง การสะสมข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และเรื่องราวต่างๆ ที่มนุษย์เข้าใจได้

เบนจามิน เอส บลูม และคณะ (Benjamin S. Bloom อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด , 2541) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ คือ ความสามารถทางสมองในอันที่จะทรงไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้เข้าใจในสมอง การวัดว่าบุคคลมีความสามารถในการจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้น วัดได้จากความสามารถในการระลึกออกของบุคคลนั้น โดยจำแนกความรู้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความรู้ในเรื่อง จำแนกเป็น 2 ข้อย่อย คือ
  - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม ได้แก่ ความหมายและคำจำกัดความเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ
  - 1.2 ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริง ได้แก่ กฎ สูตร ทฤษฎี และ ข้อเท็จจริงต่างๆ
2. ความรู้ในวิธีดำเนินการ จำแนกเป็น 5 ข้อย่อย คือ
  - 2.1 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน ได้แก่ สิ่งที่เป็นแบบฟอร์ม หรือระเบียบในการปฏิบัติซึ่งเป็นสิ่งที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดเพียงแต่อาจถูกเพ่งเล็งบ้าง
  - 2.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและลำดับ เป็นความรู้ในเรื่องของลำดับขั้นตอน และแนวโน้มในการกระทำ หรือการเกิดขึ้นของสิ่งของ เรื่องราวและปรากฏการณ์ต่างๆ
  - 2.3 ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท เป็นความรู้ในเรื่องการแยกพวก ตามความเหมือนและความแตกต่างกันตามคุณลักษณะคุณสมบัติและหน้าที่ของสิ่งต่างๆ เรื่องราวหรือปรากฏการณ์ต่างๆ
  - 2.4 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ เป็นความรู้ในสิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัยและตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆ

2.5 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ เป็นความรู้วิธีการในอันที่จะให้ได้มาของผลลัพธ์ที่ต้องการ ว่าต้องใช้เทคนิควิธีการอย่างไรบ้าง

3. ความรู้รวบยอดในเรื่อง จำแนกเป็น 2 ข้อย่อย คือ

3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการอ้างสรุปครอบคลุม หลักวิชาเป็นใจ ความของเรื่องนั้น ส่วนการอ้างสรุปครอบคลุมเป็นการนำหลักที่ได้ไปอภิปรายเรื่องอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน

3.2 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง เป็นความสามารถในการนำหลายๆ หลักวิชาซึ่งอยู่ในสกุลเดียวกันมาสัมพันธ์กัน จนได้เป็นโครงสร้างของเนื้อความใหญ่ในเรื่องนั้นๆ

ชวาล แพรัตกุล (2520) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า หมายถึงบรรดาข้อเท็จจริงของเรื่องราว การกระทำใดๆ ที่มนุษย์ได้สะสมและถ่ายทอดกันต่อกันมาในอดีต

สุมิตร คุณานุกร (2526) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ ความสามารถที่จะจดจำ และ ระลึกได้ ถึงความรู้ที่ได้รับไปแล้ว อันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง ข้อมูลที่เป็นข้อมูลหลักโดยทั่วไป วิธีการและกระบวนการต่างๆ โครงสร้างและสภาพของสิ่งต่างๆ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้คือ พฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน ก็จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา มาตรฐาน เหล่านี้เป็นต้น

เจตคติ (Attitude)

เจตคติ เป็นศัพท์ที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “ทัศนคติ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Attitude” หมายถึง ท่าที ความรู้สึกของคนซึ่งเป็นอำนาจหรือแรงขับอย่างหนึ่งที่แฝงอยู่ในจิตใจของมนุษย์ และพร้อมที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2499)

Guildford. (อ้างถึงใน สวัสดิ์ สุคนธ์รังษี, 2517) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ เป็นความโน้มเอียงของจิตใจในทางที่ชอบ เห็นด้วย สนับสนุน หรือไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุนต่อการกระทำหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสังคม ซึ่งคล้ายกับ Allport.(1976) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่าเจตคติเป็นสภาพทางจิตใจและประสาทที่ทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนอง หรือแสดงออกในลักษณะที่สนับสนุนหรือต่อต้านต่อวัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ โดยสรุปแล้วคำว่าเจตคติ หมายถึง กริยาท่าทีรวมๆ ของบุคคลที่เกิดจากความโน้มเอียงของจิตใจและแสดงออกต่อสิ่งเร้าต่างๆ โดยแสดงออก

ทางสนับสนุน มีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น หรือแสดงออกในทางต่อต้าน ซึ่งมีความรู้สึกที่ไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้นๆ (บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2527)

Lewin (อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2542) ได้สรุปความหมายของเจตคติ ดังว่าประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความรู้หรือความเชื่อ (Cognitive or belief component) ซึ่งเป็นการรับรู้หรือความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น ส่วนที่เป็นความรู้สึกหรือการประเมิน (feeling or evaluative component) ซึ่งเป็นกริยาทำที่ที่แสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งเร้านั้น และส่วนที่เป็นพฤติกรรม (behavioral component) ซึ่งเป็นความโน้มเอียงที่จะกระทำหรือจะปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้านั้น

Thurstone.(1964) ได้นิยามไว้ว่า “ เจตคติคือ ระดับของความรู้สึกในทางบวกหรือลบที่มีต่อวัตถุ ทางจิตวิทยาอาจจะเป็นสัญลักษณ์ บุคคล คำพูด คำขวัญ หรือความคิดของบุคคลที่อาจแตกต่างกันในทางบวกหรือลบก็ได้”

Anastasi (1968) .ให้ความหมาย เจตคติ ว่า “หมายถึงความโน้มเอียงที่แสดงออกทางชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือสถาบันต่างๆ เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสรุปพาดพิงจากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่ต้องใช้ภาษาและไม่ต้องใช้ภาษา”

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า “เจตคติ เป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่างๆอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เห็น ฐานะเบี่ยงวิธีของสังคมซึ่งเจตคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจนได้ในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม”

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ธีรดากร (2522) ได้สรุปว่า “เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกและท่าทีของคนเรที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกในทางชอบ ไม่ชอบ และมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น ตามความรู้สึกดังกล่าว

ปราณี รามสูต (2528) ให้นิยามว่า “เจตคติ หมายถึง ความคิด ความเข้าใจ ความเห็น ความรู้สึกและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์เป็นอย่างไรไป อันมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นๆ

ไพบุลย์ อินทรวีชา (2515) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ว่า “ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้น ถ้าหากว่านักเรียนมีเจตคติอันไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่ง

หนึ่ง เพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างครึ่งๆกลางๆ ถ้าให้นักเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด นักเรียนอาจเปลี่ยนแปลงเจตคติได้”

จากความหมายของความรู้และเจตคติ ที่ได้รวบรวมมาพอสรุปได้ว่า

ความรู้หมายถึง ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เฉพาะเจาะจง ในการที่จะจดจำหรือระลึกได้อันเป็นประสบการณ์ของบุคคลที่ซึ่งสะสมและถ่ายทอดสืบกันมา

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อ บุคคล วัตถุสิ่งของ สภาพการณ์ ทั้งในทางบวกและลบในระดับต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสน่ห์ ระหว่างบ้าน (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทที่เป็นไปได้ของโรงเรียนประถมศึกษาต่อการจัดบริการการศึกษาออกโรงเรียนจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครูและประชาชน ศึกษาเนื้อหาทางการศึกษาทั่วไป ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้าน สุขภาพอนามัยและครอบครัว ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ความมุ่งประสงค์ของผู้บริหารและความต้องการของประชาชนไม่แตกต่างกัน ทั้งสี่ด้าน ครูมีความประสงค์แตกต่างจากผู้บริหารและความต้องการของประชาชนสามด้านคือ ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัยและครอบครัว ด้านการเมืองการปกครอง และยังพบว่าโรงเรียนประถมศึกษามีความพร้อมด้านบุคลากรเพียงด้านเดียวเท่านั้น

วิญญู คณะอนันต์ (2526 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาออกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนมีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ปัญหาด้านการประสานงาน โดยสรุปแล้ว การจัดการศึกษาออกระบบโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิเคราะห์ปัญหาพบว่า ปัญหาการวางแผนความเข้าใจในงานการศึกษาออกโรงเรียน และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนปัญหาด้านการประสานงาน งบประมาณ และบุคลากรมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อปัญหาโดยส่วนรวมแตกต่างกัน

สะอาด ฟองอินทร์ (2527) ศึกษาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการ กศ.พช. ในเขตการศึกษา 8 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าบทบาทที่ครูควรปฏิบัติมากที่สุด คือบทบาทด้านการเมืองการปกครอง ครูเห็นว่าบทบาทที่ครูควรปฏิบัติมากที่สุดคือ บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรม ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่าบทบาทด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ปฏิบัติน้อยที่สุด สำหรับบทบาทที่ผู้บริหารและครู คาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุด คือ บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรม บทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ บทบาทด้านเศรษฐกิจ

และอาชีพ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนของครู พบปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนด้านอาชีพของประชาชน ความยากจนของประชาชนและขาดงบประมาณและบุคลากรด้านอาชีพตามลำดับ

สนอง คุณมาศ (2528) ศึกษาบทบาทการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งนักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ ให้ประชาชนเข้ามาใช้สนามของโรงเรียน เป็นผู้นำประชาชนในพิธีต่าง ๆ และกิจกรรมทางศาสนาอยู่ในเกณฑ์มาก ปฏิบัติด้านวัฒนธรรมค่านิยม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และการส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงเด็ก การเก็บน้ำสะอาด การจัดเอกสารและเผยแพร่ข่าวสารความรู้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย การวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนได้ดีกว่าผู้บริหารที่มีที่พักอาศัยอยู่นอกชุมชน

ดิลก พัฒนวิชัยโชติ (2528) ได้ทำการศึกษากิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับ ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ครูใหญ่ และครูมีความเห็นว่าการจัดการกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมากหนึ่งกิจกรรม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ระดับปานกลางสี่กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิษย์เก่าดีเด่นและวันศิษย์เก่า และระดับน้อยสามกิจกรรม คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิษย์เก่าดีเด่นและวันศิษย์เก่าและมูลนิธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนศึกษา และกิจกรรมส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนปัญหาในการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของครูใหญ่และครู เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนกรรมการศึกษาและประชาชนมีปัญหาอยู่ในระดับกลาง

สุรัตนา บุรณะวิทย์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนในด้านการให้ข่าวสารข้อมูล และการให้บริการด้านอาคารสถานที่ เครื่องใช้และบุคลากรในโรงเรียนปานกลาง และบริการด้านความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต ทักษะ วิชาชีพ และด้านการพัฒนาตัวแทนกลุ่มเป้าหมายอยู่ในเกณฑ์น้อย ครูมีความเข้าใจดีต่อบทบาทกลุ่มโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนนั้น ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนี้ แต่ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนมีผลต่อความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน คือ ขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ ขาดอุปกรณ์ และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ครูจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนด้านงบประมาณ เน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น

ชาติวี ธรรมธรรส (2528) ได้ศึกษาบทบาทในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษาศึกษา 6 พบว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน ในขณะที่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และคณะครูโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ (2530) ได้ทำการประเมินผลกระทบของโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อประชาชนในชนบท ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เข้ารับบริการโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียนจากหน่วยงาน ของสี่กระทรวงหลักมีผลกระทบสูงกว่าผู้ไม่เข้ารับบริการทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านการเมืองการปกครองและสภาพจิตใจ

สุวัฒน์ แสงโรจน์ไพเดช (2532) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้บริหารและสภาพของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการบริการการศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนกับชุมชน คือผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกเรียนสูงก็จะให้ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนกับชุมชนสูงด้วย

ธีรศักดิ์ เอี่ยมสะอาด (2540) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่ามี การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชนอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยคือ เจตคติของผู้บริหารในการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน ความร่วมมือจากผู้นำทางศาสนา ระยะทางจากบ้านพักผู้บริหารห่างจากที่ตั้งโรงเรียน ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียนของผู้บริหาร พื้นที่ของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน ความร่วมมือจากผู้นำชุมชน อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน ระดับการศึกษา เงินที่ได้รับการสนับสนุนงาน การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน และ เพศ

Bruce (1972) ได้ทำการศึกษาบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ครูและประชาชนของอเมริกาทางตะวันตกตอนกลาง ต้องการให้ครูใหญ่ได้ทำงานร่วมกันกับชุมชนในด้านสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัย

ปัญหาวิจัยรุ่น และเน้นบทบาทของชุมชน ด้านการศึกษาควรจัดประชุมร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อผลในการศึกษา

จากผลงานวิจัยข้างต้นเห็นได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก และพบว่าผู้บริหารโรงเรียน และครู ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของโรงเรียน มีผลต่อการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากที่สุด เป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งมีบทบาทในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในท้องถิ่น รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยโรงเรียนทำหน้าที่ในด้านการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ กับสังคม วัฒนธรรม การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการอาคารสถานที่หรือเครื่องใช้ของโรงเรียน สนับสนุนด้านบุคลากรและอื่นๆ ในขณะเดียวกันยังเป็นที่ผู้ประสานงานทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ชุมชนทั้ง การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย

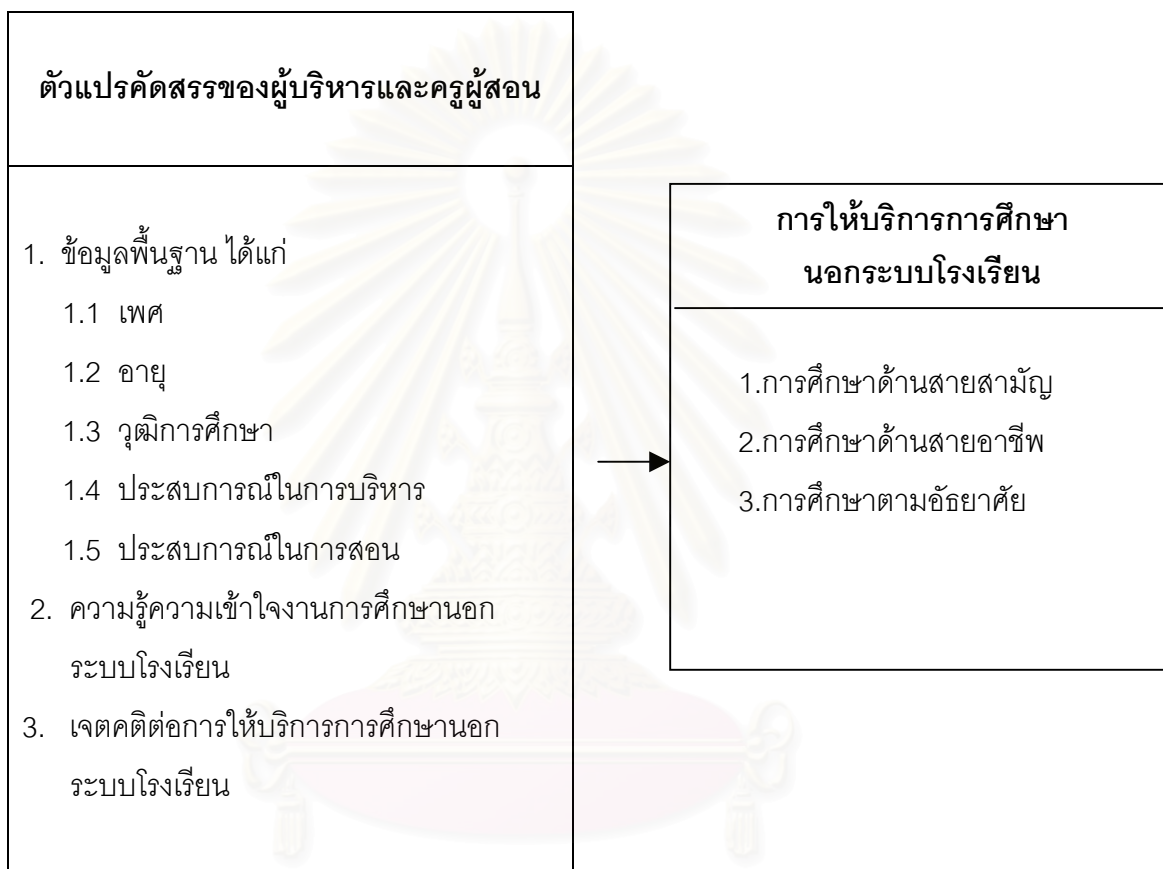

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น (X)

ตัวแปรตาม (Y)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 431 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 431 คน และครูผู้สอนจำนวน 12,727 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (อ้างใน อุทุมพร จามรมาน, 2532) ใช้กลุ่มตัวอย่างสำหรับประชากรผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 222 คน และ ครูผู้สอนจำนวน 388 คน

การสุ่มตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างผู้บริหาร และครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มรายชื่อโรงเรียน จำนวน 222 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 431 โรงเรียน แล้วส่งแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำนวน 1 ฉบับและสำหรับครูผู้สอน จำนวน 2 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามของผู้บริหารกลับคืนมาจำนวน 182 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.98 และได้รับแบบสอบถามของครูผู้สอนกลับคืนมาจำนวน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.94

ตัวแปรที่ศึกษา

ศึกษาตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยศึกษา 3 ตัวแปรคือ

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอน ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และประสบการณ์การเป็นผู้สอน

1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.3 เจตคติของผู้บริหารต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสายสามัญ ด้านการศึกษาสายอาชีพ และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการวัดเจตคติและการวัดความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน รวมทั้งการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. สร้างเครื่องมือให้มีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ขอความอนุเคราะห์จาก ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)ของเครื่องมือก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)
4. นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน
5. นำเครื่องมือที่ทดลองใช้ มาตรวจสอบคุณภาพ หาค่าความเที่ยง(Reliability) และปรับเครื่องมือ ให้ถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กำหนด เป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอนได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และประสบการณ์การเป็นผู้สอน

ตอนที่ 2 เจตคติของผู้บริหารต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีข้อความเชิงบวกและเชิงลบ ข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 15 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 5 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนเป็นระดับดังนี้

การให้คะแนนเจตคติข้อคำถามเชิงบวก

มากที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ	5
มาก	มีคะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ	3
น้อย	มีคะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ	1

การให้คะแนนเจตคติข้อคำถามเชิงลบ

มากที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 1

มาก มีคะแนนเท่ากับ 2

ปานกลาง มีคะแนนเท่ากับ 3

น้อย มีคะแนนเท่ากับ 4

น้อยที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 5

ให้นำคะแนนที่ได้มาจำแนกเป็นเจตคติ 3 ระดับ คือ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับดังนี้

ผู้บริหารมีเจตคติระดับสูง ได้คะแนนระหว่าง 75 - 100 คะแนน

ผู้บริหารมีเจตคติระดับปานกลาง ได้คะแนนระหว่าง 48 - 74 คะแนน

ผู้บริหารมีเจตคติระดับต่ำ ได้คะแนนระหว่าง 20 - 47 คะแนน

ตอนที่3 แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 25 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบถูก-ผิด (True – False Form)

การให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

ให้นำคะแนนที่ได้มาจำแนกเป็นความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 ระดับ คือ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับดังนี้

ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจระดับสูง ได้คะแนนระหว่าง 18 - 25 คะแนน

ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง ได้คะแนนระหว่าง 9 - 17 คะแนน

ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ ได้คะแนนระหว่าง 0 - 8 คะแนน

ตอนที่4 การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 ประเภท คือ การศึกษาสาขาสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งหมด 19 กิจกรรม

การให้คะแนน ให้คะแนนการให้บริการในแต่ละกิจกรรม โดย ให้คะแนนดังนี้

ตอบว่า ทำ ให้ 1 คะแนน

ตอบว่า ไม่ทำ ให้ 0 คะแนน

ให้นำคะแนนที่ได้มาจำแนกเป็นระดับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 ระดับ คือ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับดังนี้

ให้บริการในระดับสูง	ได้คะแนนระหว่าง	14 - 19	คะแนน
ให้บริการในระดับปานกลาง	ได้คะแนนระหว่าง	7 - 13	คะแนน
ให้บริการในระดับต่ำ	ได้คะแนนระหว่าง	0 - 6	คะแนน

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการทดสอบซ้ำ (Test – Retest) โดยการนำเครื่องมือทดลองใช้กับกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 30 คน ทดสอบ 2 ครั้ง ทั่วช่วงเวลาห่างประมาณ 2 สัปดาห์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1. เจตคติของผู้บริหารต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.961
2. ความรู้ความเข้าใจในงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.843
3. การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.984

(ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ยื่นคำร้องถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนำหนังสือขอความร่วมมือส่งไปยังสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้วส่งหนังสือและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปยังสำนักงานศึกษาธิการเขต 50 เขตเพื่อให้ส่งเอกสารดังกล่าวและเครื่องมือไปยังโรงเรียนในสังกัดดำเนินการต่อไป
3. ให้ศึกษาธิการเขตส่งเครื่องมือที่กรอกข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนแล้วส่งมายังผู้วิจัยโดยตรง

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Packages for the Social Science) โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอน ประกอบด้วย ข้อมูล ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และประสบการณ์การเป็นผู้สอน นำเสนอเป็น ค่าความถี่(Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage : %) ส่วนข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ เจตคติของผู้บริหารต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน นำเสนอเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation : S.D.)

2. การทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยตัดสรรได้แก่ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร และครูผู้สอน ความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ เจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหาร กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสถิติ ไคสแควร์ (Chi – Square)

สูตรในการคำนวณ

1.การนำเสนอด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตรดังนี้

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร } \% = \frac{n}{N} \times 100$$

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย (Mean)

n = จำนวนค่าสังเกตทั้งหมด

2. ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi – Square)

$$\text{จากสูตร } \chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ χ^2 = ค่าไค-สแควร์

O = ค่าความถี่ที่ศึกษามาได้ (Observe Frequency)

E = ค่าความถี่ที่หวังไว้โดยทฤษฎี (Expected Frequency)

โดยมีค่าตัวแปรอิสระ (df) = (C-1) (R-1)

C คือ จำนวนตัวแปรที่เป็นช่องตั้ง (Column)

R คือ จำนวนตัวแปรที่เป็นช่องแถว (Row)

3. การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ

Pearson Product Moment

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{xy} = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

X = คะแนนจากการทดสอบครั้งที่ 1

Y = คะแนนจากการทดสอบครั้งที่ 2

(ประกอบ กรรณสูต ,2528)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีปัจจัยคัดสรร ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร ความรู้ และ เจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ค่าความถี่ และ ร้อยละของระดับความรู้ และ เจตคติของกลุ่มตัวอย่าง แล้วทดสอบหาความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Chi-squares ระหว่าง สถานภาพของผู้บริหาร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ประสบการณ์ในการสอน) ความรู้ และ เจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีรายละเอียดนำเสนอเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่1 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลพื้นฐาน ระดับเจตคติ และ ระดับความรู้ เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ตอนที่2 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่4 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่1 ความถี่ และร้อยละ ของข้อมูลพื้นฐาน ระดับเจตคติ และ ระดับความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ได้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 562 คน จำแนกตามข้อมูลสถานภาพ ได้แก่ สถานภาพในสถานศึกษา เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และ ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน แสดงตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูผู้สอน

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (รวม 562 คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ผู้บริหาร	182	32.38
ครูผู้สอน	380	67.62
2. เพศ		
ชาย	205	38.25
หญิง	331	61.75
ไม่ระบุ	26	-
3. อายุ		
21 – 30 ปี	102	18.15
31 – 45 ปี	190	33.81
46 – 60 ปี	270	48.04
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	4.26
ปริญญาตรี	404	74.81
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	113	20.93
5. ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร		
ไม่มีประสบการณ์	363	64.59
1 – 10 ปี	173	30.78
11 ปี ขึ้นไป	26	4.63
6. ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน		
1 – 10 ปี	196	34.89
11 – 20 ปี	165	29.36
21 ปี ขึ้นไป	201	35.77

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพเป็นผู้บริหาร จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 32.38 และ เป็นครูผู้สอนจำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 67.62 ซึ่งส่วนใหญ่ เป็น

เพศหญิง มีจำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 61.75 เพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือช่วงอายุ 46 – 60 ปี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 48.04 รองลงมาคือช่วงอายุ 31 – 45 ปี และ 21 – 30 ปี จำนวน 190 คนและ 102 คน คิดเป็นร้อยละ 33.81 และ 18.15 ตามลำดับ วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 404 คนคิดเป็นร้อยละ 74.81 รองลงมาคือ ปริญญาโทหรือสูงกว่า และ ต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 113 คน และ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 20.93 และ 4.26 ตามลำดับ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ จำนวน 363 คนคิดเป็นร้อยละ 64.59 รองลงมาคือมีประสบการณ์ระหว่าง 1- 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 173 คน และ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 30.78 และ 4.63 ตามลำดับ ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 201 คิดเป็นร้อยละ 35.77 รองลงมา คือ 1-10 ปี และ 11-20 ปี จำนวน 196 คน และ 165 คน คิดเป็นร้อยละ 34.89 และ 29.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติที่มีต่อการให้บริการ การศึกษานอกโรงเรียนจำแนกตามระดับเจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอน

ระดับเจตคติ	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ต่ำ	3	.55	} 3.45	} .35
ปานกลาง	481	88.58		
สูง	59	10.87		
รวม	543	100.00		

จากตารางที่ 2 พบว่า เจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 481 คน คิดเป็นร้อยละ 88.58 รองลงมาคือระดับสูง และ ระดับต่ำ จำนวน 59 คน และ 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.87 และ 0.55 ตามลำดับ เมื่อนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีค่าเท่ากับ 3.45 และ .35 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ ความเข้าใจการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอน

ระดับความรู้ ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ต่ำ (0-8 คะแนน)	16	2.85	} 15.69	} 3.44
ปานกลาง (9-17 คะแนน)	376	66.90		
สูง (18-25 คะแนน)	170	30.25		
รวม	562	100.00		

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 66.90 รองลงมาอยู่ในระดับสูงและระดับ ต่ำ มีจำนวน 170 คน และ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 และ 2.85 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนเฉลี่ย พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าเท่ากับ 15.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.44

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน

กิจกรรมที่จัด	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
1. ด้านการศึกษาสายสามัญ			
1.1 หลักสูตรประถมศึกษา	18	3.20	19
1.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น.....	158	28.11	9
1.3 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	24	4.27	17
2. ด้านการศึกษาสายอาชีพ	152	27.05	10
2.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น.....	80	14.23	12
2.2 หลักสูตรกลุ่มสนใจ.....	19	3.38	18
2.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.).....	45	8.01	15
2.4 การแนะนำอาชีพสำหรับประชาชน.....			
2.5 การจัดทัศนศึกษาอาชีพโดยการนำประชาชน ไปศึกษาการประกอบอาชีพจากสถาน ประกอบการที่ประชาชนสนใจ.....	34	6.05	16
2.6 การส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละ บุคคล.....	53	9.43	14

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กิจกรรมที่จัด	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
3. ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย			
3.1 โรงเรียนจัดบริการห้องสมุดให้กับนักศึกษา ผู้ใหญ่.....	123	21.89	11
3.2 จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร....	186	33.10	8
3.3 จัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าว สารในลักษณะอื่นๆ.....	351	62.46	1
3.4 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณ ภาพชีวิตได้แก่ด้าน			
- สุขภาพอนามัย.....	346	61.57	2
- การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	326	58.01	3
- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	324	57.65	4
3.5 การให้บริการด้านอาคารสถานที่.....	308	54.80	5
3.6 การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรม ต่างๆ ของชุมชน.....	229	40.75	6
3.7 ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ เพื่อตอบ สนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน..	204	36.30	7
3.8 การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV).....	55	9.79	13

จากตารางที่ 4 พบว่าการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาตามอัธยาศัยมากที่สุด เมื่อพิจารณา 10 อันดับแรก
พบว่า การให้บริการ 8 ลำดับแรก เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การจัดทำป้ายสารสนเทศและ
การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณ
ภาพชีวิต ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น และ ด้านการ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การให้บริการด้านอาคารสถานที่ การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัด

อบรมต่างๆ ของชุมชน ประสานกับหน่วยงาน/องค์การต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร คิดเป็น ร้อยละ 62.46 61.57 58.01 57.65 54.80 40.75 36.30 และ 33.10 ตามลำดับ ลำดับ 9 คือการให้บริการการศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 28.11 ลำดับ 10 เป็นการศึกษายาอาชีพหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 27.05

ตารางที่ 5 ระดับการจัดกิจกรรม จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง3ประเภทการศึกษา

การจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
น้อย (0-6 กิจกรรม)	324	57.65	} 5.40	} 4.51
ปานกลาง (7-12 กิจกรรม)	205	36.48		
มาก (13-19 กิจกรรม)	33	5.87		
รวม	562	100.00		

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าทางโรงเรียนได้ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนระหว่าง 0 – 6 กิจกรรม (ระดับน้อย) จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 57.65 รองลงมา ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน 7- 11 กิจกรรม(ระดับ ปานกลาง) และ 12-19 กิจกรรม (ระดับมาก) จำนวน 205 คน และ 33 คน คิดเป็นร้อยละ 36.48 และ 5.87 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยการจัดกิจกรรม เท่ากับ 5.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.51

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่2 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
กับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตารางที่ 6 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับ
ตัวแปรตำแหน่ง

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน		ตำแหน่ง		รวม	χ^2	p
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	104	220	324	7.491	0.024*
	ร้อยละ	57.14	57.89	57.65		
ปานกลาง (7 - 13 กิจกรรม)	จำนวน	74	131	205		
	ร้อยละ	40.66	34.47	36.48		
มาก (14 - 19 กิจกรรม)	จำนวน	4	29	33		
	ร้อยละ	2.20	7.63	5.87		
รวม	จำนวน	182	380	562		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

จากตารางที่ 6 พบว่าตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 7.491

จากตารางเห็นได้ว่าผู้บริหารมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.14 40.66 และ 2.20 ครูผู้สอนมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ร้อยละ 57.89 34.47 และ 7.63 ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรม กับตัวแปรตำแหน่ง ปรากฏผลตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับ
ตัวแปรตำแหน่ง จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ตำแหน่ง		รวม	χ^2	p
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	180	364	544	3.843	0.050*
		ร้อยละ	98.90	95.79	96.80		
	ให้บริการ	จำนวน	2	16	18		
		ร้อยละ	1.10	4.21	3.20		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	127	277	404	0.591	0.442
		ร้อยละ	69.78	72.89	71.89		
	ให้บริการ	จำนวน	55	103	158		
		ร้อยละ	30.22	27.11	28.11		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	175	363	538	0.119	0.731
		ร้อยละ	96.15	95.53	95.73		
	ให้บริการ	จำนวน	7	17	24		
		ร้อยละ	3.85	4.47	4.27		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะ สั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	133	277	410	0.002	0.964
		ร้อยละ	73.08	72.89	72.95		
	ให้บริการ	จำนวน	49	103	152		
		ร้อยละ	26.92	27.11	27.05		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	158	324	482	0.242	0.623
		ร้อยละ	86.81	85.26	85.77		
	ให้บริการ	จำนวน	24	56	80		
		ร้อยละ	13.19	14.74	14.23		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ตำแหน่ง		รวม	χ^2	p
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	178	365	543	1.153	0.283
		ร้อยละ	97.80	96.05	96.62		
	ให้บริการ	จำนวน	4	15	19		
		ร้อยละ	2.20	3.95	3.38		
7. การแนะนำอาชีพสำหรับ ประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	175	342	517	6.327	0.012*
		ร้อยละ	96.15	90.00	91.99		
	ให้บริการ	จำนวน	7	38	45		
		ร้อยละ	3.85	10.00	8.01		
8. การจัดทัศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	176	352	528	3.589	0.058
		ร้อยละ	96.70	92.63	93.95		
	ให้บริการ	จำนวน	6	28	34		
		ร้อยละ	3.30	7.37	6.05		
9. การส่งเสริมให้ประชาชน ได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆตาม ความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	178	331	509	16.486	0.000**
		ร้อยละ	97.80	87.11	90.57		
	ให้บริการ	จำนวน	4	49	53		
		ร้อยละ	2.20	12.89	9.43		
10. จัดบริการห้องสมุดให้กับ นักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	152	287	439	4.596	0.032*
		ร้อยละ	83.52	75.53	78.11		
	ให้บริการ	จำนวน	30	93	123		
		ร้อยละ	16.48	24.47	21.89		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ตำแหน่ง		รวม	χ^2	p
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	124	252	376	0.183	0.669
		ร้อยละ	68.13	66.32	66.90		
	ให้บริการ	จำนวน	58	128	186		
		ร้อยละ	31.87	33.68	33.10		
12. จัดทำป้ายสารสนเทศ และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	53	158	211	8.145	0.004**
		ร้อยละ	29.12	41.58	37.54		
	ให้บริการ	จำนวน	129	222	351		
		ร้อยละ	70.88	58.42	62.46		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	60	156	216	3.400	0.065
		ร้อยละ	32.97	41.05	38.43		
	ให้บริการ	จำนวน	122	224	346		
		ร้อยละ	67.03	58.95	61.57		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องการอนุรักษ์ศิลป วัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	70	166	236	1.378	0.240
		ร้อยละ	38.46	43.68	41.99		
	ให้บริการ	จำนวน	112	214	326		
		ร้อยละ	61.54	56.32	58.01		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	67	171	238	3.378	0.066
		ร้อยละ	36.81	45.00	42.35		
	ให้บริการ	จำนวน	115	209	324		
		ร้อยละ	63.19	55.00	57.65		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ตำแหน่ง		รวม	χ^2	p
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	72	182	254	3.451	0.063
		ร้อยละ	39.56	47.89	45.20		
	ให้บริการ	จำนวน	110	198	308		
		ร้อยละ	60.44	52.11	54.80		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	103	230	333	0.788	0.375
		ร้อยละ	56.59	60.53	59.25		
	ให้บริการ	จำนวน	79	150	229		
		ร้อยละ	43.41	39.47	40.75		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	110	248	358	1.238	0.266
		ร้อยละ	60.44	65.26	63.70		
	ให้บริการ	จำนวน	72	132	204		
		ร้อยละ	39.56	34.74	36.30		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ (ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	170	337	507	3.108	0.078
		ร้อยละ	93.41	88.68	90.21		
	ให้บริการ	จำนวน	12	43	55		
		ร้อยละ	6.59	11.32	9.79		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่าตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการให้บริการ มี 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 7 9 10 และ 12 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 3.843 6.327 16.486 4.594 และ 8.145 สำหรับ กิจกรรมการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศมี 13 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 2 3 4 5 6 8 11 13 14 15 16 17 18 และ 19 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 0.591 0.119 0.002 0.242 1.153 3.589 0.183 3.400 1.387 3.378 3.451 0.788 1.238 และ 3.108 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับ
ตัวแปรเพศ

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน		เพศ		รวม	χ^2	p
		ชาย	หญิง			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	108	200	308	5.456	0.065
	ร้อยละ	52.68	60.42	57.46		
ปานกลาง (7 - 13 กิจกรรม)	จำนวน	79	116	193		
	ร้อยละ	38.54	35.05	36.38		
มาก (14 - 19 กิจกรรม)	จำนวน	18	15	33		
	ร้อยละ	8.78	4.53	6.16		
รวม	จำนวน	205	331	536		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

จากตารางที่ 8 พบว่าเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 5.456

จากตารางเห็นได้ว่าเพศชายมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 52.68 38.54 และ 8.78 เพศหญิง ร้อยละ 60.42 35.05 และ 4.53 ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรม กับตัวแปรเพศ ปรากฏผลตามตารางที่ 9

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับ
ตัวแปรเพศ จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			เพศ		รวม	χ^2	p
			ชาย	หญิง			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	199	320	519	0.065	0.799
		ร้อยละ	97.07	96.68	96.83		
	ให้บริการ	จำนวน	6	11	17		
		ร้อยละ	2.93	3.32	3.17		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	147	241	388	0.077	0.781
		ร้อยละ	71.71	72.81	72.39		
	ให้บริการ	จำนวน	58	90	148		
		ร้อยละ	28.29	27.19	27.61		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	195	317	512	0.124	0.724
		ร้อยละ	95.12	95.77	95.52		
	ให้บริการ	จำนวน	10	14	24		
		ร้อยละ	4.88	4.23	4.48		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะ สั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	149	250	399	0.539	0.463
		ร้อยละ	72.68	75.53	74.44		
	ให้บริการ	จำนวน	56	81	137		
		ร้อยละ	27.32	24.47	25.56		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	172	286	458	0.638	0.425
		ร้อยละ	83.90	86.40	85.45		
	ให้บริการ	จำนวน	33	45	78		
		ร้อยละ	16.10	13.60	14.55		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			เพศ		รวม	χ^2	p
			ชาย	หญิง			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	192	325	517	7.594	0.006**
		ร้อยละ	93.66	98.19	96.46		
	ให้บริการ	จำนวน	13	6	19		
		ร้อยละ	6.34	1.81	3.54		
7. การแนะนำอาชีพสำหรับ ประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	186	305	491	0.329	0.566
		ร้อยละ	90.73	92.15	91.60		
	ให้บริการ	จำนวน	19	26	45		
		ร้อยละ	9.27	7.85	8.40		
8. การจัดทัศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	189	313	502	1.194	0.275
		ร้อยละ	92.20	94.56	93.66		
	ให้บริการ	จำนวน	16	18	34		
		ร้อยละ	7.80	5.44	6.34		
9. การส่งเสริมให้ประชาชน ได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆตาม ความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	183	300	483	0.265	0.607
		ร้อยละ	89.27	90.63	90.11		
	ให้บริการ	จำนวน	22	31	53		
		ร้อยละ	10.73	9.37	9.89		
10. จัดบริการห้องสมุดให้กับ นักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	172	241	413	8.810	0.003**
		ร้อยละ	83.90	72.81	77.05		
	ให้บริการ	จำนวน	33	90	123		
		ร้อยละ	16.10	27.19	22.95		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			เพศ		รวม	χ^2	p
			ชาย	หญิง			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	128	222	350	1.198	0.274
		ร้อยละ	62.44	67.07	65.30		
	ให้บริการ	จำนวน	77	109	186		
		ร้อยละ	37.56	32.93	34.70		
12. จัดทำป้ายสารสนเทศ และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	68	137	205	3.621	0.057
		ร้อยละ	33.17	41.39	38.25		
	ให้บริการ	จำนวน	137	194	331		
		ร้อยละ	66.83	58.61	61.75		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	68	137	205	3.621	0.057
		ร้อยละ	33.17	41.39	38.25		
	ให้บริการ	จำนวน	137	194	331		
		ร้อยละ	66.83	58.61	61.75		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	72	151	223	5.742	0.017*
		ร้อยละ	35.12	45.62	41.60		
	ให้บริการ	จำนวน	133	180	313		
		ร้อยละ	64.88	54.38	58.40		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	71	154	225	7.350	0.007**
		ร้อยละ	34.63	46.53	41.98		
	ให้บริการ	จำนวน	134	177	311		
		ร้อยละ	65.37	53.47	58.02		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			เพศ		รวม	χ^2	p
			ชาย	หญิง			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	78	163	241	6.413	0.011*
		ร้อยละ	38.05	49.24	44.96		
	ให้บริการ	จำนวน	127	168	295		
		ร้อยละ	61.95	50.76	55.04		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	108	201	309	3.354	0.067
		ร้อยละ	52.68	60.73	57.65		
	ให้บริการ	จำนวน	97	130	227		
		ร้อยละ	47.32	39.27	42.35		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	116	218	334	4.638	0.031*
		ร้อยละ	56.59	65.68	62.31		
	ให้บริการ	จำนวน	89	113	202		
		ร้อยละ	43.41	34.32	37.69		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ(ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	178	303	481	3.052	0.081
		ร้อยละ	86.83	91.54	89.74		
	ให้บริการ	จำนวน	27	28	55		
		ร้อยละ	13.17	8.46	10.26		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการให้บริการ มี 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 6 10 14 15 16 และ 18 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 7.594 8.810 5.742 7.350 6.413 และ 4.638 สำหรับ กิจกรรมการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศมี 13 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 2 3 4 5 7 8 9 11 12 13 17 และ 19 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 0.065 0.077 0.124 0.539 0.638 0.329 1.194 0.265 1.198 3.621 3.621 3.354 และ 3.052 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรอายุ

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน		อายุ			รวม	χ^2	p
		21-30 ปี	31-45 ปี	46-60 ปี			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	60	103	161	324	21.448	.000**
	ร้อยละ	58.82	54.21	59.63	57.65		
ปานกลาง (7 – 13 กิจกรรม)	จำนวน	27	78	100	205		
	ร้อยละ	26.47	41.05	37.04	36.48		
มาก (14 – 19 กิจกรรม)	จำนวน	15	9	9	33		
	ร้อยละ	14.71	4.74	3.33	5.87		
รวม	จำนวน	102	190	270	562		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่าอายุของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 21.448

จากตารางเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ ระหว่าง 20-30 ปี มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 58.82 26.47 และ 14.71 อายุระหว่าง 31-45 ปี ให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 54.21 41.05 และ 4.74 อายุระหว่าง 46-60 ปี ให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 59.63 36.48 และ 5.84 ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรมกับตัวแปรอายุปรากฏผลตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรอายุ จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			อายุ			รวม	χ^2	p
			21-30ปี	31-45 ปี	46-60 ปี			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตร ประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	95	185	264	544	5.444	0.066
		ร้อยละ	93.14	97.37	97.78	96.80		
	ให้บริการ	จำนวน	7	5	6	18		
		ร้อยละ	6.86	2.63	2.22	3.20		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	60	141	203	404	10.574	0.005**
		ร้อยละ	58.82	74.21	75.19	71.89		
	ให้บริการ	จำนวน	42	49	67	158		
		ร้อยละ	41.18	25.79	24.81	28.11		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	96	179	263	538	3.580	0.167
		ร้อยละ	94.12	94.21	97.41	95.73		
	ให้บริการ	จำนวน	6	11	7	24		
		ร้อยละ	5.88	5.79	2.59	4.27		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพ ระยะ สั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	70	140	200	410	1.191	0.551
		ร้อยละ	68.63	73.68	74.07	72.95		
	ให้บริการ	จำนวน	32	50	70	152		
		ร้อยละ	31.37	26.32	25.93	27.05		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	83	153	246	482	12.204	0.002**
		ร้อยละ	81.37	80.53	91.11	85.77		
	ให้บริการ	จำนวน	19	37	24	80		
		ร้อยละ	18.63	19.47	8.89	14.23		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			อายุ			รวม	χ^2	p
			21-30ปี	31-45 ปี	46-60 ปี			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	93	184	266	543	12.261	0.002**
		ร้อยละ	91.18	96.84	98.52	96.62		
	ให้บริการ	จำนวน	9	6	4	19		
		ร้อยละ	8.82	3.16	1.48	3.38		
7. การแนะนำอาชีพสำหรับ ประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	87	176	254	517	7.907	0.019*
		ร้อยละ	85.29	92.63	94.07	91.99		
	ให้บริการ	จำนวน	15	14	16	45		
		ร้อยละ	14.71	7.37	5.93	8.01		
8. การจัดทัศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	87	177	264	528	20.616	0.000**
		ร้อยละ	85.29	93.16	97.78	93.95		
	ให้บริการ	จำนวน	15	13	6	34		
		ร้อยละ	14.71	6.84	2.22	6.05		
9. การส่งเสริมให้ประชา ชนได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆ ตามความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	87	161	261	509	22.643	0.000**
		ร้อยละ	85.29	84.74	96.67	90.57		
	ให้บริการ	จำนวน	15	29	9	53		
		ร้อยละ	14.71	15.26	3.33	9.43		
10. จัดบริการห้องสมุดให้ กับนักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	66	149	224	439	14.450	0.001**
		ร้อยละ	64.71	78.42	82.96	78.11		
	ให้บริการ	จำนวน	36	41	46	123		
		ร้อยละ	35.29	21.58	17.04	21.89		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน			อายุ			รวม	χ^2	p
			21-30ปี	31-45 ปี	46-60 ปี			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	67	126	183	376	0.191	0.909
		ร้อยละ	65.69	66.32	67.78	66.90		
	ให้บริการ	จำนวน	35	64	87	186		
		ร้อยละ	34.31	33.68	32.22	33.10		
12. จัดทำป้ายสารสนเทศ และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	41	74	96	211	0.921	0.631
		ร้อยละ	40.20	38.95	35.56	37.54		
	ให้บริการ	จำนวน	61	116	174	351		
		ร้อยละ	59.80	61.05	64.44	62.46		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	43	71	102	216	0.738	0.692
		ร้อยละ	42.16	37.37	37.78	38.43		
	ให้บริการ	จำนวน	59	119	168	346		
		ร้อยละ	57.84	62.63	62.22	61.57		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องการอนุรักษ์ศิลป วัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	45	85	106	236	1.605	0.448
		ร้อยละ	44.12	44.74	39.26	41.99		
	ให้บริการ	จำนวน	57	105	164	326		
		ร้อยละ	55.88	55.26	60.74	58.01		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ใน เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	50	85	103	238	4.254	0.119
		ร้อยละ	49.02	44.74	38.15	42.35		
	ให้บริการ	จำนวน	52	105	167	324		
		ร้อยละ	50.98	55.26	61.85	57.7		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน			อายุ			รวม	χ^2	p
			21-30ปี	31-45 ปี	46-60 ปี			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	57	82	115	254	5.760	0.056
		ร้อยละ	55.88	43.16	42.59	45.20		
	ให้บริการ	จำนวน	45	108	155	308		
		ร้อยละ	44.12	56.84	57.41	54.80		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	57	113	163	333	0.623	0.732
		ร้อยละ	55.88	59.47	60.37	59.25		
	ให้บริการ	จำนวน	45	77	107	229		
		ร้อยละ	44.12	40.53	39.63	40.75		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์การต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	61	122	175	358	0.836	0.658
		ร้อยละ	59.80	64.21	64.81	63.70		
	ให้บริการ	จำนวน	41	68	95	204		
		ร้อยละ	40.20	35.79	35.19	36.30		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ(ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	84	176	247	507	8.889	0.012*
		ร้อยละ	82.35	92.63	91.48	90.21		
	ให้บริการ	จำนวน	18	14	23	55		
		ร้อยละ	17.65	7.37	8.52	9.79		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนใน กิจกรรมที่ 2 5 6 7 8 9 10 และ 19 รวม 8 กิจกรรม โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 10.574 12.204 12.261 7.907 20.616 22.643 14.450 และ 8.889 ส่วนกิจกรรมที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับอายุมี 11 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 3 4 11 12 13 14 15 16 17 และ 18 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 5.444 3.580 1.191 0.191 0.921 0.738 1.605 4.254 5.760 0.623 และ 0.836 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรวุฒิการศึกษา

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน		วุฒิการศึกษา			รวม	χ^2	p
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโทหรือสูงกว่า			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	14	228	65	307	4.043	.400
	ร้อยละ	60.87	56.54	57.52	56.85		
ปานกลาง (7 – 13 กิจกรรม)	จำนวน	6	150	44	200		
	ร้อยละ	26.09	37.13	38.94	37.04		
มาก (14 – 19 กิจกรรม)	จำนวน	3	26	4	33		
	ร้อยละ	13.04	6.44	3.54	6.11		
รวม	จำนวน	23	404	113	540		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00		

จากตารางที่ 12 พบว่าวุฒิการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 4.043

จากตารางเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 60.87 26.09 และ 13.04 ปริญญาตรีมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 56.54 37.13 และ 6.44 ปริญญาโทหรือสูงกว่า ให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.52 38.94 และ 3.54

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรมกับตัวแปรวุฒิการศึกษาปรากฏผลตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรวุฒิการศึกษา จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			วุฒิการศึกษา			รวม	χ^2	p
			ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโทหรือสูงกว่า			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	23	393	107	523	2.719	0.257
		ร้อยละ	100.00	97.28	94.69	96.85		
	ให้บริการ	จำนวน	-	11	6	17		
		ร้อยละ	-	2.72	5.31	3.15		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	20	280	86	386	4.825	0.090
		ร้อยละ	86.96	69.31	76.11	71.48		
	ให้บริการ	จำนวน	3	124	27	154		
		ร้อยละ	13.04	30.69	23.89	28.52		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	23	389	104	516	4.876	0.087
		ร้อยละ	100.00	96.29	92.04	95.56		
	ให้บริการ	จำนวน	-	15	9	24		
		ร้อยละ	-	3.71	7.96	4.44		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	14	301	81	396	2.268	0.322
		ร้อยละ	60.87	74.50	71.68	73.33		
	ให้บริการ	จำนวน	9	103	32	144		
		ร้อยละ	39.13	25.50	28.32	26.67		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	20	341	99	460	0.778	0.678
		ร้อยละ	86.96	84.41	87.61	85.19		
	ให้บริการ	จำนวน	3	63	14	80		
		ร้อยละ	13.04	15.59	12.39	14.81		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			วุฒิการศึกษา			รวม	χ^2	p
			ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโทหรือสูงกว่า			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	20	392	109	521	6.505	0.039*
		ร้อยละ	86.96	97.03	96.46	96.48		
	ให้บริการ	จำนวน	3	12	4	19		
		ร้อยละ	13.04	2.97	3.54	3.52		
7. การแนะนำอาชีพสำหรับ ประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	17	371	107	495	10.857	0.004*
		ร้อยละ	73.91	91.83	94.69	91.66		
	ให้บริการ	จำนวน	6	33	6	45		
		ร้อยละ	26.09	8.17	5.31	8.33		
8. การจัดทัศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	20	381	105	506	2.141	0.343
		ร้อยละ	86.96	94.31	92.92	93.70		
	ให้บริการ	จำนวน	3	23	8	34		
		ร้อยละ	13.04	5.69	7.08	6.30		
9. การส่งเสริมให้ประชาชน ได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆ ตามความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	20	362	105	487	1.380	0.502
		ร้อยละ	86.96	89.60	92.92	90.19		
	ให้บริการ	จำนวน	3	42	8	53		
		ร้อยละ	13.04	10.40	7.08	9.81		
10. จัดบริการห้องสมุดให้ กับนักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	14	312	93	419	5.171	0.075
		ร้อยละ	60.87	77.23	82.30	77.59		
	ให้บริการ	จำนวน	9	92	20	121		
		ร้อยละ	39.13	22.77	17.70	22.41		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			วุฒิการศึกษา			รวม	χ^2	p
			ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโทหรือสูงกว่า			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	11	265	80	356	4.567	0.102
		ร้อยละ	47.83	65.59	70.80	65.93		
	ให้บริการ	จำนวน	12	139	33	184		
		ร้อยละ	52.17	34.41	29.20	34.07		
12. จัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	14	154	37	205	6.436	0.040*
		ร้อยละ	60.87	38.12	32.74	37.96		
	ให้บริการ	จำนวน	9	250	76	335		
		ร้อยละ	39.13	61.88	67.26	62.04		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	11	165	31	207	7.631	0.022*
		ร้อยละ	47.83	40.84	27.43	38.33		
	ให้บริการ	จำนวน	12	239	82	333		
		ร้อยละ	52.17	59.16	72.57	61.67		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	11	181	35	227	7.261	0.027*
		ร้อยละ	47.83	44.80	30.97	42.04		
	ให้บริการ	จำนวน	12	223	78	313		
		ร้อยละ	52.17	55.20	69.03	57.96		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	11	183	35	229	7.706	0.021*
		ร้อยละ	47.83	45.30	30.97	42.41		
	ให้บริการ	จำนวน	12	221	78	311		
		ร้อยละ	52.17	54.70	69.03	57.59		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			วุฒิการศึกษา			รวม	χ^2	p
			ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโทหรือสูงกว่า			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	11	196	38	245	7.954	0.019*
		ร้อยละ	47.83	48.51	33.63	45.37		
	ให้บริการ	จำนวน	12	208	75	295		
		ร้อยละ	52.17	51.49	66.37	54.63		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	17	237	62	316	2.870	0.238
		ร้อยละ	73.91	58.66	54.87	58.52		
	ให้บริการ	จำนวน	6	167	51	224		
		ร้อยละ	26.09	41.34	45.13	41.48		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์การต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	20	253	65	338	7.072	0.029*
		ร้อยละ	86.96	62.62	57.52	62.59		
	ให้บริการ	จำนวน	3	151	48	202		
		ร้อยละ	13.04	37.38	42.48	37.41		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ(ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	20	363	102	485	0.231	0.891
		ร้อยละ	86.96	89.85	90.27	89.81		
	ให้บริการ	จำนวน	3	41	11	55		
		ร้อยละ	13.04	10.15	9.73	10.19		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่13 พบว่าวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนใน กิจกรรมที่ 6 7 12 13 14 15 16 และ 18 รวม 8 กิจกรรม โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 6.505 10.857 6.436 7.631 7.261 7.706 7.954 และ 7.072 ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอายุมี 11 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 2 3 4 5 8 9 10 11 17 และ 19 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 2.719 4.825 4.876 2.268 0.778 2.141 1.380 5.171 4.567 2.870 และ 0.231 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน		ประสบการณ์ทางการบริหาร			รวม	χ^2	p
		ไม่มีประสบ การณ์	1-10 ปี	11 ปี ขึ้นไป			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	213	104	7	324	12.774	0.012*
	ร้อยละ	58.68	60.12	26.92	57.65		
ปานกลาง (7 – 13 กิจกรรม)	จำนวน	128	59	18	205		
	ร้อยละ	35.26	34.10	69.23	36.48		
มาก (14 – 19 กิจกรรม)	จำนวน	22	10	1	33		
	ร้อยละ	6.06	5.78	3.85	5.87		
รวม	จำนวน	363	173	26	562		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่าประสบการณ์ทางการบริหารของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 12.774

จากตารางเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ทางการบริหารมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 58.68 35.26 และ 6.06 มีประสบการณ์ทางการบริหาร 0-10 ปี มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในระดับ น้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 60.12 34.10 และ 5.78 มี ประสบการณ์ทางการบริหาร 11 ปีขึ้นไป มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.65 36.48 และ 5.87

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรมกับตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหารปรากฏผลตาม ตารางที่ 15

ตารางที่ 15 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน
กับตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ทางการบริหาร			รวม	χ^2	p
			ไม่มีประสบการณ์	1-10 ปี	11 ปีขึ้นไป			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	349	169	26	544	1.804	.406
		ร้อยละ	96.14	97.69	100.00	96.80		
	ให้บริการ	จำนวน	14	4	-	18		
		ร้อยละ	3.86	2.31	-	3.20		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	272	115	17	404	4.717	0.095
		ร้อยละ	74.93	66.47	65.38	71.89		
	ให้บริการ	จำนวน	91	58	9	158		
		ร้อยละ	25.07	33.53	34.62	28.11		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	351	163	24	538	2.536	0.281
		ร้อยละ	96.69	94.22	92.31	95.73		
	ให้บริการ	จำนวน	12	10	2	24		
		ร้อยละ	3.31	5.78	7.69	4.27		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	271	121	18	410	1.511	0.470
		ร้อยละ	74.66	69.94	69.23	72.95		
	ให้บริการ	จำนวน	92	52	8	152		
		ร้อยละ	25.34	30.06	30.77	27.05		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	314	149	19	482	3.608	0.165
		ร้อยละ	86.50	86.13	73.08	85.77		
	ให้บริการ	จำนวน	49	24	7	80		
		ร้อยละ	13.50	13.87	26.92	14.23		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ทางการบริหาร			รวม	χ^2	p
			ไม่มีประสบการณ์	1-10 ปี	11 ปีขึ้นไป			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	355	163	25	543	4.606	0.100
		ร้อยละ	97.80	94.22	96.15	96.62		
	ให้บริการ	จำนวน	8	10	1	19		
		ร้อยละ	2.20	5.78	3.85	3.38		
7. การแนะนำอาชีพ สำหรับประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	332	163	22	517	3.226	0.199
		ร้อยละ	91.46	94.22	84.62	91.99		
	ให้บริการ	จำนวน	31	10	4	45		
		ร้อยละ	8.54	5.78	15.38	8.01		
8.การจัดทัศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบ อาชีพจากสถาน ประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	342	161	25	528	0.506	0.776
		ร้อยละ	94.21	93.06	96.15	93.95		
	ให้บริการ	จำนวน	21	12	1	34		
		ร้อยละ	5.79	6.94	3.85	6.05		
9. การส่งเสริมให้ประชา ชนได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆ ตามความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	321	163	25	509	5.594	0.061
		ร้อยละ	88.43	94.22	96.15	90.57		
	ให้บริการ	จำนวน	42	10	1	53		
		ร้อยละ	11.57	5.78	3.85	9.43		
10.จัดบริการห้องสมุดให้ กับนักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	278	140	21	439	1.404	0.496
		ร้อยละ	76.58	80.92	80.77	78.11		
	ให้บริการ	จำนวน	85	33	5	123		
		ร้อยละ	23.42	19.08	19.23	21.89		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ทางการบริหาร			รวม	χ^2	p
			ไม่มีประสบการณ์	1-10 ปี	11 ปีขึ้นไป			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	245	115	16	376	0.409	0.815
		ร้อยละ	67.49	66.47	61.54	66.90		
	ให้บริการ	จำนวน	118	58	10	186		
		ร้อยละ	32.51	33.53	38.46	33.10		
12. จัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	148	59	4	211	7.930	0.019*
		ร้อยละ	40.77	34.10	15.38	37.54		
	ให้บริการ	จำนวน	215	114	22	351		
		ร้อยละ	59.23	65.90	84.62	62.46		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	149	63	4	216	7.183	0.028*
		ร้อยละ	41.05	36.42	15.38	38.43		
	ให้บริการ	จำนวน	214	110	22	346		
		ร้อยละ	58.95	63.58	84.62	61.57		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	159	73	4	236	8.047	0.018*
		ร้อยละ	43.80	42.20	15.38	41.99		
	ให้บริการ	จำนวน	204	100	22	326		
		ร้อยละ	56.20	57.80	84.62	58.01		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	164	70	4	238	9.186	0.010**
		ร้อยละ	45.18	40.46	15.38	42.35		
	ให้บริการ	จำนวน	199	103	22	324		
		ร้อยละ	54.82	59.54	84.62	57.65		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ทางการบริหาร			รวม	χ^2	p
			ไม่มีประสบการณ์	1-10 ปี	11 ปีขึ้นไป			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	173	75	6	254	6.262	0.044*
		ร้อยละ	47.66	43.35	23.08	45.20		
	ให้บริการ	จำนวน	190	98	20	308		
		ร้อยละ	52.34	56.65	76.92	54.80		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	223	106	4	333	21.730	0.000**
		ร้อยละ	61.43	61.27	15.38	59.25		
	ให้บริการ	จำนวน	140	67	22	229		
		ร้อยละ	38.57	38.73	84.62	40.75		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	238	113	7	358	15.950	0.000**
		ร้อยละ	65.56	65.32	26.92	63.70		
	ให้บริการ	จำนวน	125	60	19	204		
		ร้อยละ	34.44	34.68	73.08	36.30		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ (ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	327	155	25	507	1.121	0.571
		ร้อยละ	90.08	89.60	96.15	90.21		
	ให้บริการ	จำนวน	36	18	1	55		
		ร้อยละ	9.92	10.40	3.85	9.79		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 15 พบว่าประสบการณ์ทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนใน กิจกรรมที่ 12 13 14 15 16 17 และ 18 รวม 7 กิจกรรม โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 7.930 7.183 8.047 9.186 6.262 21.730 และ 15.950 ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางการบริหารมี 12 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 และ 19 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 1.804 4.717 2.536 1.511 3.608 4.606 3.226 0.506 5.594 1.404 0.409 และ 1.121 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน กับตัวแปรประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน		ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน			รวม	χ^2	p
		1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	113	105	106	324	17.283	.002**
	ร้อยละ	57.65	63.64	52.74	57.65		
ปานกลาง (7 – 13 กิจกรรม)	จำนวน	65	60	80	205		
	ร้อยละ	33.16	36.36	39.80	36.48		
มาก (14 – 19 กิจกรรม)	จำนวน	18	-	15	33		
	ร้อยละ	9.18	-	7.46	5.87		
รวม	จำนวน	196	165	201	562		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00		

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 14 พบว่าประสบการณ์ในการเป็นผู้สอนของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 17.283

จากตารางเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 1-10 ปีมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.65 33.16 และ 9.18 มีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 11-20 ปี มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.64 และ 36.36 มีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 21 ปีขึ้นไป มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 52.74 39.80 และ 7.46ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรมกับตัวแปรประสบการณ์ในการเป็นผู้สอนปรากฏผลตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน			รวม	χ^2	p
			1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปี ขึ้นไป			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตร ประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	186	164	194	544	5.920	0.052
		ร้อยละ	94.90	99.39	96.52	96.80		
	ให้บริการ	จำนวน	10	1	7	18		
		ร้อยละ	5.10	.61	3.48	3.20		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	130	119	155	404	5.721	0.057
		ร้อยละ	66.33	72.12	77.11	71.89		
	ให้บริการ	จำนวน	66	46	46	158		
		ร้อยละ	33.67	27.88	22.89	28.11		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	184	163	191	538	5.664	0.059
		ร้อยละ	93.88	98.79	95.02	95.73		
	ให้บริการ	จำนวน	12	2	10	24		
		ร้อยละ	6.12	1.21	4.98	4.27		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพ ระยะ สั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	139	134	137	410	8.456	0.015*
		ร้อยละ	70.92	81.21	68.16	72.95		
	ให้บริการ	จำนวน	57	31	64	152		
		ร้อยละ	29.08	18.79	31.84	27.05		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	159	150	173	482	7.052	0.029*
		ร้อยละ	81.1%	90.9%	86.1%	85.8%		
	ให้บริการ	จำนวน	37	15	28	80		
		ร้อยละ	18.88	9.09	13.93	14.23		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน			รวม	χ^2	p
			1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	184	165	194	543	10.290	0.006**
		ร้อยละ	93.88	100.00	96.52	96.62		
	ให้บริการ	จำนวน	12	-	7	19		
		ร้อยละ	6.12	-	3.48	3.38		
7. การแนะนำอาชีพสำหรับ ประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	178	163	176	517	16.068	0.000**
		ร้อยละ	90.82	98.79	87.56	91.99		
	ให้บริการ	จำนวน	18	2	25	45		
		ร้อยละ	9.18	1.21	12.44	8.01		
8. การจัดทำศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	176	161	191	528	10.176	0.006**
		ร้อยละ	89.80	97.58	95.02	93.95		
	ให้บริการ	จำนวน	20	4	10	34		
		ร้อยละ	10.20	2.42	4.98	6.05		
9. การส่งเสริมให้ประชา ชนได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆ ตามความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	165	158	186	509	15.469	0.000**
		ร้อยละ	84.18	95.76	92.54	90.57		
	ให้บริการ	จำนวน	31	7	15	53		
		ร้อยละ	15.82	4.24	7.46	9.43		
10. จัดบริการห้องสมุดให้ กับนักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	144	140	155	439	6.968	0.031*
		ร้อยละ	73.47	84.85	77.11	78.11		
	ให้บริการ	จำนวน	52	25	46	123		
		ร้อยละ	26.53	15.15	22.89	21.89		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน			รวม	χ^2	p
			1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	132	123	121	376	8.450	0.015*
		ร้อยละ	67.35	74.55	60.20	66.90		
	ให้บริการ	จำนวน	64	42	80	186		
		ร้อยละ	32.65	25.45	39.80	33.10		
12. จัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	82	69	60	211	7.899	0.019*
		ร้อยละ	41.84	41.82	29.85	37.54		
	ให้บริการ	จำนวน	114	96	141	351		
		ร้อยละ	58.16	58.18	70.15	62.46		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	87	67	62	216	8.156	0.017*
		ร้อยละ	44.39	40.61	30.85	38.43		
	ให้บริการ	จำนวน	109	98	139	346		
		ร้อยละ	55.61	59.39	69.15	61.57		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	99	69	68	236	11.336	0.003**
		ร้อยละ	50.51	41.82	33.83	41.99		
	ให้บริการ	จำนวน	97	96	133	326		
		ร้อยละ	49.49	58.18	66.17	58.01		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	104	69	65	238	17.482	0.000**
		ร้อยละ	53.06	41.82	32.34	42.35		
	ให้บริการ	จำนวน	92	96	136	324		
		ร้อยละ	46.94	58.18	67.66	57.65		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน			รวม	χ^2	p
			1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	100	77	77	254	6.678	0.035*
		ร้อยละ	51.02	46.67	38.31	45.20		
	ให้บริการ	จำนวน	96	88	124	308		
		ร้อยละ	48.98	53.33	61.69	54.80		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	119	107	107	333	5.329	0.070
		ร้อยละ	60.71	64.85	53.23	59.25		
	ให้บริการ	จำนวน	77	58	94	229		
		ร้อยละ	39.29	35.15	46.77	40.75		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	125	117	116	358	6.826	0.033*
		ร้อยละ	63.78	70.91	57.71	63.70		
	ให้บริการ	จำนวน	71	48	85	204		
		ร้อยละ	36.22	29.09	42.29	36.30		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ(ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	172	158	177	507	8.142	0.017*
		ร้อยละ	87.76	95.76	88.06	90.21		
	ให้บริการ	จำนวน	24	7	24	55		
		ร้อยละ	12.24	4.24	11.94	9.79		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 17 พบว่าประสบการณ์ในการเป็นผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนใน กิจกรรมที่ 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 18 และ 19 รวม 15 กิจกรรม โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 8.456 7.052 10.290 16.068 10.176 15.469 6.968 8.450 7.899 8.156 11.336 17.482 6.678 5.329 6.826 และ 8.142 ส่วนกิจกรรมที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางการบริหารมี 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 2 3 และ 17 โดยมี ค่า Chi-Square เท่ากับ 5.920 5.721 5.664 และ 5.329 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน กับตัวแปรความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน		ระดับความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียน			รวม	χ^2	p
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	12	238	74	324	21.586	.000**
	ร้อยละ	75.00	63.29	43.53	57.65		
ปานกลาง (7 - 13 กิจกรรม)	จำนวน	3	121	81	205		
	ร้อยละ	18.75	32.18	47.65	36.48		
มาก (14 - 19 กิจกรรม)	จำนวน	1	17	15	33		
	ร้อยละ	6.25	4.52	8.82	5.87		
รวม	จำนวน	16	376	170	562		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00		

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 18 พบว่าความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 21.586

จากตารางเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับต่ำมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 75.00 18.75 และ 6.25 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับกลาง มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 63.29 32.18 และ 4.52 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับสูง มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 43.53 36.48 และ 5.87 ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรมกับตัวแปรความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนปรากฏผลตามตารางที่

ตารางที่ 19 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรระดับความรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับความรู้ทางการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตร ประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	16	365	163	544	1.082	0.582
		ร้อยละ	100.00	97.07	95.88	96.80		
	ให้บริการ	จำนวน	-	11	7	18		
		ร้อยละ	-	2.93	4.12	3.20		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	9	269	126	404	2.376	0.305
		ร้อยละ	56.25	71.54	74.12	71.89		
	ให้บริการ	จำนวน	7	107	44	158		
		ร้อยละ	43.75	28.46	25.88	28.11		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	362	161	538	0.864	0.649
		ร้อยละ	93.75	96.28	94.71	95.73		
	ให้บริการ	จำนวน	1	14	9	24		
		ร้อยละ	6.25	3.72	5.29	4.27		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	12	254	144	410	17.491	0.000**
		ร้อยละ	75.00	67.55	84.71	72.95		
	ให้บริการ	จำนวน	4	122	26	152		
		ร้อยละ	25.00	32.45	15.29	27.05		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	323	144	482	0.998	0.607
		ร้อยละ	93.75	85.90	84.71	85.77		
	ให้บริการ	จำนวน	1	53	26	80		
		ร้อยละ	6.25	14.10	15.29	14.23		

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับความรู้ทางการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	364	164	543	0.456	0.796
		ร้อยละ	93.75	96.81	96.47	96.62		
	ให้บริการ	จำนวน	1	12	6	19		
		ร้อยละ	6.25	3.19	3.53	3.38		
7. การแนะนำอาชีพสำหรับ ประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	350	152	517	2.214	0.331
		ร้อยละ	93.75	93.09	89.41	91.99		
	ให้บริการ	จำนวน	1	26	18	45		
		ร้อยละ	6.25	6.91	10.59	8.01		
8. การจัดทัศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	357	156	528	2.087	0.352
		ร้อยละ	93.75	94.95	91.76	93.95		
	ให้บริการ	จำนวน	1	19	14	34		
		ร้อยละ	6.25	5.05	8.24	6.05		
9. การส่งเสริมให้ประชา ชนได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆ ตามความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	342	152	509	0.523	0.770
		ร้อยละ	93.75	90.96	89.41	90.57		
	ให้บริการ	จำนวน	1	34	18	53		
		ร้อยละ	6.25	9.04	10.59	9.43		
10. จัดบริการห้องสมุดให้ กับนักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	9	306	124	439	9.485	0.009**
		ร้อยละ	56.25	81.38	72.94	78.11		
	ให้บริการ	จำนวน	7	70	46	123		
		ร้อยละ	43.75	18.62	27.06	21.89		

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับความรู้ทางการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	292	69	376	78.020	0.000**
		ร้อยละ	93.75	77.66	40.59	66.90		
	ให้บริการ	จำนวน	1	84	101	186		
		ร้อยละ	6.25	22.34	59.41	33.10		
12. จัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	157	51	211	9.380	0.009**
		ร้อยละ	18.75	41.76	30.00	37.54		
	ให้บริการ	จำนวน	13	219	119	351		
		ร้อยละ	81.25	58.24	70.00	62.46		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	12	165	39	216	31.004	0.000**
		ร้อยละ	75.00	43.88	22.94	38.43		
	ให้บริการ	จำนวน	4	211	131	346		
		ร้อยละ	25.00	56.12	77.06	61.57		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	12	164	60	236	10.695	0.005**
		ร้อยละ	75.00	43.62	35.29	41.99		
	ให้บริการ	จำนวน	4	212	110	326		
		ร้อยละ	25.00	56.38	64.71	58.01		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	12	166	60	238	10.951	0.004**
		ร้อยละ	75.00	44.15	35.29	42.35		
	ให้บริการ	จำนวน	4	210	110	324		
		ร้อยละ	25.00	55.85	64.71	57.65		

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับความรู้ทางการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	9	197	48	254	28.397	0.000**
		ร้อยละ	56.25	52.39	28.24	45.20		
	ให้บริการ	จำนวน	7	179	122	308		
		ร้อยละ	43.75	47.61	71.76	54.80		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	12	264	57	333	66.941	0.000**
		ร้อยละ	75.00	70.21	33.53	59.25		
	ให้บริการ	จำนวน	4	112	113	229		
		ร้อยละ	25.00	29.79	66.47	40.75		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	12	278	68	358	59.217	0.000**
		ร้อยละ	75.00	73.94	40.00	63.70		
	ให้บริการ	จำนวน	4	98	102	204		
		ร้อยละ	25.00	26.06	60.00	36.30		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ(ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	15	354	138	507	22.548	0.000**
		ร้อยละ	93.75	94.15	81.18	90.21		
	ให้บริการ	จำนวน	1	22	32	55		
		ร้อยละ	6.25	5.85	18.82	9.79		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 19 พบว่าระดับความรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนใน กิจกรรมที่ 4 10 11 12 13 14 15 16 17 18 และ 19 รวม 11 กิจกรรม โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 17.491 9.485 78.020 9.380 31.004 10.695 10.951 28.397 66.941 59.217 และ 22.548 ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กับความรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน มี 8 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 2 3 5 6 7

8 และ 9 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 1.082 2.376 0.864 0.998 0.456 2.214 2.087 และ 0.523 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน กับตัวแปรเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน		ระดับเจตคติ			รวม	χ^2	p
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
น้อย (0 - 6 กิจกรรม)	จำนวน	-	286	24	310	18.567	.001**
	ร้อยละ	-	59.46	40.68	57.09		
ปานกลาง (7 - 13 กิจกรรม)	จำนวน	3	171	26	200		
	ร้อยละ	100.00	35.55	44.07	36.83		
มาก (14 - 19 กิจกรรม)	จำนวน	-	24	9	33		
	ร้อยละ	-	4.99	15.25	6.08		
รวม	จำนวน	3	481	59	543		
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00		

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 20 พบว่าเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 18.567

จากตารางเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับต่ำมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับกลาง มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 59.46 35.55 และ 4.99 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับสูง มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.09 36.83 และ 6.08 ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลมาทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นรายกิจกรรมกับตัวแปรความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนปรากฏผลตามตารางที่

ตารางที่ 21 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
กับตัวแปรประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน จำแนกรายกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับเจตคติต่อการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
1. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตร ประถมศึกษา	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	465	57	525	0.104	0.949
		ร้อยละ	100.00	96.67	96.61	96.69		
	ให้บริการ	จำนวน	-	16	2	18		
		ร้อยละ	-	3.33	3.39	3.31		
2. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	340	50	393	6.347	0.042*
		ร้อยละ	100.00	70.69	84.75	72.38		
	ให้บริการ	จำนวน	-	141	9	150		
		ร้อยละ	-	29.31	15.25	27.62		
3. การศึกษาสายสามัญ หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	460	56	519	0.204	0.903
		ร้อยละ	100.00	95.63	94.92	95.58		
	ให้บริการ	จำนวน	-	21	3	24		
		ร้อยละ	-	4.37	5.08	4.42		
4. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพ ระยะ สั้น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	341	50	394	6.205	0.045*
		ร้อยละ	100.00	70.89	84.75	72.56		
	ให้บริการ	จำนวน	-	140	9	149		
		ร้อยละ	-	29.11	15.25	27.44		
5. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรกลุ่มสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	410	50	463	0.531	0.767
		ร้อยละ	100.00	85.24	84.75	85.27		
	ให้บริการ	จำนวน	-	71	9	80		
		ร้อยละ	-	14.76	15.25	14.73		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับเจตคติต่อการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
6. การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	468	53	524	8.787	0.012*
		ร้อยละ	100.00	97.30	89.83	96.50		
	ให้บริการ	จำนวน	-	13	6	19		
		ร้อยละ	-	2.70	10.17	3.50		
7. การแนะนำอาชีพสำหรับ ประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	451	44	498	25.727	0.000**
		ร้อยละ	100.00	93.76	74.58	91.71		
	ให้บริการ	จำนวน	-	30	15	45		
		ร้อยละ	-	6.24	25.42	8.29		
8. การจัดทัศนศึกษาอาชีพ โดยการนำประชาชนไป ศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	453	53	509	1.894	0.388
		ร้อยละ	100.00	94.18	89.83	93.74		
	ให้บริการ	จำนวน	-	28	6	34		
		ร้อยละ	-	5.82	10.17	6.26		
9. การส่งเสริมให้ประชา ชนได้ฝึกฝนอาชีพต่างๆ ตามความสนใจ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	440	47	490	8.656	0.013*
		ร้อยละ	100.00	91.48	79.66	90.24		
	ให้บริการ	จำนวน	-	41	12	53		
		ร้อยละ	-	8.52	20.34	9.76		
10. จัดบริการห้องสมุดให้ กับนักศึกษาผู้ใหญ่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	381	41	422	13.387	0.001**
		ร้อยละ	100.00	79.21	69.49	77.72		
	ให้บริการ	จำนวน	3	100	18	121		
		ร้อยละ	100.00	20.79	30.51	22.28		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับเจตคติต่อการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
11. จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	334	23	357	27.435	0.000**
		ร้อยละ	-	69.44	38.98	65.75		
	ให้บริการ	จำนวน	3	147	36	186		
		ร้อยละ	100.00	30.56	61.02	34.25		
12. จัดทำป้ายларสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	177	20	197	1.909	0.385
		ร้อยละ	-	36.80	33.90	36.28		
	ให้บริการ	จำนวน	3	304	39	346		
		ร้อยละ	100.00	63.20	66.10	63.72		
13. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	194	11	205	12.349	0.002**
		ร้อยละ	-	40.33	18.64	37.75		
	ให้บริการ	จำนวน	3	287	48	338		
		ร้อยละ	100.00	59.67	81.36	62.25		
14. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	207	18	225	5.533	0.063
		ร้อยละ	-	43.04	30.51	41.44		
	ให้บริการ	จำนวน	3	274	41	318		
		ร้อยละ	100.00	56.96	69.49	58.56		
15. เผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	209	18	227	5.786	0.055*
		ร้อยละ	-	43.45	30.51	41.80		
	ให้บริการ	จำนวน	3	272	41	316		
		ร้อยละ	100.00	56.55	69.49	58.20		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน			ระดับเจตคติต่อการศึกษา			รวม	χ^2	p
			นอกระบบโรงเรียน					
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
16. การให้บริการด้านอาคารสถานที่	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	230	11	241	20.527	0.000**
		ร้อยละ	-	47.82	18.64	44.38		
	ให้บริการ	จำนวน	3	251	48	302		
		ร้อยละ	100.00	52.18	81.36	55.62		
17. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆของชุมชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	303	11	314	46.522	0.000**
		ร้อยละ	-	62.99	18.64	57.83		
	ให้บริการ	จำนวน	3	178	48	229		
		ร้อยละ	100.00	37.01	81.36	42.17		
18. ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน	ไม่ให้บริการ	จำนวน	-	323	18	341	35.298	0.000**
		ร้อยละ	-	67.15	30.51	62.80		
	ให้บริการ	จำนวน	3	158	41	202		
		ร้อยละ	100.00	32.85	69.49	37.20		
19. การให้บริการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ(ETV)	ไม่ให้บริการ	จำนวน	3	438	47	488	7.842	0.020*
		ร้อยละ	100.00	91.06	79.66	89.87		
	ให้บริการ	จำนวน	-	43	12	55		
		ร้อยละ	-	8.94	20.34	10.13		

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 21 พบว่าระดับเจตคติทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนใน กิจกรรมที่ 2 4 6 7 9 10 11 13 16 17 18 และ 19 รวม 12 กิจกรรม โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 6.347 6.205 8.787 25.727 8.656 13.387 27.435 12.349 20.527 46.522 35.298 และ 7.842 ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กับความรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน มี 7 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 3 5 8 12 14 และ 15 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 0.104 0.204 0.531 1.894 1.909 5.533 และ 5.786 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบระดับความรู้ ระดับเจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านสถานภาพ ด้านความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ ด้านเจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 562 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 182 และครูผู้สอน จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ เจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ระดับเจตคติ และ ระดับความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพเป็นผู้บริหาร จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 และ เป็นครูผู้สอนจำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 เพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือช่วงอายุ 46 – 60 ปี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาคือช่วงอายุ 31 – 45 ปี และ 21 – 30 ปี จำนวน 190 คนและ 102 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 และ 18.1 ตามลำดับ วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 404 คนคิดเป็นร้อยละ 74.8 รองลงมาคือ ปริญญาโทหรือสูงกว่า และ ต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 113 คน และ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 และ 4.3 ตามลำดับ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ จำนวน 363 คนคิดเป็นร้อยละ 64.6 รองลงมาคือมีประสบการณ์ระหว่าง 1- 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 173 คน และ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และ 4.6 ตามลำดับ ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รอง

ลงมา คือ 1-10 ปี และ 11-20ปี จำนวน 196 คน และ 165 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 และ 29.4 ตามลำดับ

1.2 ระดับเจตคติเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่า เจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 481 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 รองลงมาคือระดับสูง และระดับต่ำ จำนวน 59 คน และ 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.9 และ 0.6 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนเฉลี่ย พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าเท่ากับ 3.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .35

1.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง(เกณฑ์แบ่งระดับความรู้ ความเข้าใจ ระดับปานกลางคือ ได้คะแนนระหว่าง 9 - 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน) มีจำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 66.90 รองลงมาอยู่ในระดับสูงและระดับ ต่ำ(ระดับสูง คือได้คะแนนระหว่าง 18 - 25 คะแนน ระดับต่ำ คือได้คะแนนระหว่าง 0-8 คะแนน จาก 25 คะแนน) มีจำนวน 170 คน และ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 และ 2.85 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนเฉลี่ย พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าเท่ากับ 15.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.44

1.4 การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาตามอัธยาศัยมากที่สุด เมื่อพิจารณา 10 อันดับแรกพบว่า การให้บริการ 8 ลำดับแรก เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การจัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น และ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การให้บริการด้านอาคารสถานที่ การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆ ของชุมชน ประสานกับหน่วยงาน/องค์การต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร คิดเป็น ร้อยละ 62.46 61.57 58.01 57.65 54.80 40.75 36.30 และ 33.10 ตามลำดับ ลำดับ 9 คือการให้บริการการศึกษาสายสามัญหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 28.11 ลำดับ 10 เป็นการศึกษาสายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 27.05

2 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า

2.1 ตัวแปรตำแหน่ง ผู้บริหารมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.14 40.66 และ 2.20 ครูผู้สอน ร้อยละ 57.89 34.47 และ 7.63 ตามลำดับ เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตำแหน่ง ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ใน 3 ระดับ พบว่ามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 7.491 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

2.2 ตัวแปรเพศ เพศชายมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 52.68 38.54 และ 8.78 เพศหญิง ร้อยละ 60.42 35.05 และ 4.53 ตามลำดับ เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 4.485 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

2.3 ตัวแปรอายุ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ ระหว่าง 20-30 ปี มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 58.82 26.47 และ 14.71 อายุระหว่าง 31-45 ปี ให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 54.21 41.05 และ 4.74 อายุระหว่าง 46-60 ปี ให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 59.63 36.48 และ 5.84 ตามลำดับ เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 21.448 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

2.4 ตัวแปรวุฒิการศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 60.87 26.09 และ 13.04 ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.54 37.13 และ 6.44 ปริญญาโทหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 57.52 38.94 และ 3.54 ตามลำดับ เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวุฒิการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับ การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ .05 พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 4.043 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

2.5 ตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ทางการบริหารมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 58.68 35.26 และ 6.06 มีประสบการณ์ทางการบริหาร 0-10 ปี มีการให้

บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 60.12 34.10 และ 5.78 มีประสบการณ์ทางการบริหาร 11 ปีขึ้นไป มีการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.65 36.48 และ 5.87 ตามลำดับ เมื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 12.774 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

2.6 ตัวแปรประสบการณ์ทางการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 1-10 ปีมีการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.65 33.16 และ 9.18 มีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 11-20 ปี มีการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย และ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.64 และ 36.36 มีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 21 ปีขึ้นไป มีการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 52.74 39.80 และ 7.46ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทางการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 17.283 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ประสบการณ์ในการสอนในระดับมาก(21 ปีขึ้นไป) จะมีสัดส่วนการให้บริการทางการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับที่สูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารหรือประสบการณ์ในการสอนในระดับน้อยหรือปานกลาง

3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการศึกษาในระบบโรงเรียน กับ การให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับต่ำมีการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 75.00 18.75 และ 6.25 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับกลาง มีการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 63.29 32.18 และ 4.52 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับสูง มีการให้บริการการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 43.53 36.48 และ 5.87 ตามลำดับเมื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทางการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับการให้

บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 21.586 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติเกี่ยวกับการศึกษจากระบบโรงเรียน กับ การให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับต่ำ(จำนวน3 คน) มีการให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับกลาง มีการให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 59.46 35.55 และ 4.99 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียนในระดับสูง มีการให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนในระดับน้อย ปานกลาง และมาก คิดเป็นร้อยละ 57.09 36.83 และ 6.08 ตามลำดับเมื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเจตคติทางการศึกษานอกโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 18.567 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลของการศึกษาวิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

7. การให้บริการการศึกษาจากระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาตามอัธยาศัยมากที่สุด การให้บริการ 8 ลำดับแรก เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การจัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นๆ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น และ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การให้บริการด้านอาคารสถานที่ การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรมต่างๆ ของชุมชน ประสานกับหน่วยงาน/องค์การต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร คิดเป็น ร้อยละ 62.46 61.57 58.01 57.65 54.80 40.75 36.30 และ 33.10 ตามลำดับ

ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาตามอัธยาศัยสอดคล้องกับภารกิจของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการอยู่แล้ว ในเรื่องงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แบ่งออกเป็น 6 งาน (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร , 2536)

- 7.1 งานการให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ
- 7.2 งานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
- 7.3 งานเกี่ยวกับกรรมการศึกษา

7.4 งานการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

7.5 งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ

7.6 งานการประชาสัมพันธ์

ทุกโรงเรียนจึงต้องดำเนินการในกิจกรรมดังกล่าว ถึงแม้จะมีได้ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานอื่นก็ตาม ส่วนการจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีวะของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ดำเนินการอยู่ในระดับรองลงมา ซึ่งได้แก่การให้บริการการศึกษาสายสามัญหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และ การศึกษาสายอาชีวะหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นและการจัดหลักสูตรกลุ่มสนใจ

2. การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับ ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้แก่

ตัวแปร ตำแหน่ง อายุ ประสบการณ์ในการบริหาร และ ประสบการณ์ในการสอน ส่วนตัวแปร เพศและ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในภาพรวม

สำหรับตัวแปรซึ่งมีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครแสดงให้เห็นร้อยละของการให้บริการในระดับที่ต่างกัน คือ

ตัวแปรตำแหน่ง ครูผู้สอนมีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับมากกว่าผู้บริหาร

ตัวแปรอายุ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุน้อย(ระหว่าง 20-30 ปี) มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับมาก สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า คือ อายุระหว่าง 31-45 ปี และ 46-60 ปี

ประสบการณ์ในการบริหาร เห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ประสบการณ์ในการบริหาร ในระดับมาก(มีประสบการณ์ทางการบริหาร 11 ปีขึ้นไป) มีสัดส่วนการให้บริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับที่สูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ทางการบริหาร และ มีประสบการณ์ทางการบริหาร 0-10 ปี

ประสบการณ์ในการสอน เห็นได้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอนมากคือ มีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 21 ปีขึ้นไป มีการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับ ปานกลาง ถึง มาก สูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน 1-10 ปี และ 11-20 ปี

สำหรับงานวิจัยที่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่คิดสรรกับการให้บริการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า ตัวแปรตำแหน่ง อายุ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน สอดคล้องกับ สุรพงศ์ พูลสุวรรณ (2526) ซึ่งได้ศึกษาบทบาททางการศึกษาของครูใหญ่ต่อการพัฒนาชนบท ในพื้นที่ชนบทยากจนของเขตการศึกษา 11 พบว่าครูใหญ่ที่มีอายุต่างกันจะมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรระดับการศึกษา พบว่าสอดคล้องกับ สุรัตนา บุรณะวิทย์ (2528) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี แล้วพบว่าระดับการศึกษาไม่มีผลกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน

3. การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับระดับเจตคติต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 18.567 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูง ซึ่งสอดคล้องกับ วีรศักดิ์ เอี่ยมสะอาด (2540) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า เจตคติของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน อยู่ในระดับสูง

4. การให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 21.586 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ แสงโรจน์ไพเดช (2532) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้บริหารและสภาพของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการบริการการศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจงานบริการการศึกษานอกโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนกับชุมชน และสอดคล้องกับ วีรศักดิ์ เอี่ยมสะอาด (2540) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่าความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียนของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ในการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชนเช่นกัน

การให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในปัจจุบันต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542) ซึ่งได้ระบุไว้ว่า การศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบก็ได้ การให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

กรุงเทพมหานครที่ผ่านมานับว่ามีครบทั้ง 3 รูปแบบกล่าวคือการให้บริการการศึกษาในระบบซึ่งได้ดำเนินการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาอยู่แล้ว ส่วนการศึกษานอกระบบก็ได้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยก็ดำเนินการค่อนข้างมากเห็นได้จากผลการสำรวจของงานวิจัยชิ้นนี้ แต่อย่างไรก็ดีการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญก็ถือว่าดำเนินการอยู่ในระดับที่น้อยมาก

การให้บริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ที่ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครจะได้รับถือว่ามีประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2546 แล้วเห็นได้ว่ามีประโยชน์อย่างมากทั้งในด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และ การพัฒนาสังคมและชุมชนอันเป็นจุดหมายสูงสุด ซึ่งมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4 แบบ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2546)

1. การศึกษาพื้นฐาน มุ่งให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่มั่นคงได้อย่างมีความสุข วิธีการเรียนรู้จัดให้มีการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาเข้ากับชีวิต เน้นการคิด ทำ จำ แก้ปัญหาและพัฒนา

2. การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ มีการจัด 4 แนวทางคือ การฝึกทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ กลุ่มพัฒนาอาชีพ และ การพัฒนาด้วยเทคโนโลยี

3. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐาน 4 ด้านคือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถและศักยภาพของคนในชุมชนรวมทั้งกลไกทุกภาคส่วนในชุมชนให้ร่วมกันรับผิดชอบ และเห็นความสำคัญในการฟื้นฟูพัฒนาสังคมและชุมชนของตนเอง ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานใน 5 ด้านคือ

4.1 ด้านเศรษฐกิจ จุดเน้นคือ กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน

4.2 ด้านการเมือง จุดเน้นคือ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในวิถีชีวิต

4.3 ด้านสังคม จุดเน้นคือ กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้

4.4 ด้านสิ่งแวดล้อม จุดเน้นคือ กิจกรรมรักษะพลังงานและสิ่งแวดล้อม

4.5 ด้านศิลปวัฒนธรรม จุดเน้นคือ กิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

จากแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางแก่ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครและสมควรเป็นภารกิจที่สำคัญอันหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในการให้ความรู้ต่อประชาชนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นสภาพการให้บริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ว่ามีการให้บริการในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.65 ซึ่งบริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ให้นั้นเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับความรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับ ปานกลาง ร้อยละ 66.90 และมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 88.58 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครอันได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพร้อมที่จะดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนหากได้รับการพัฒนาความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งการสร้างตระหนักรู้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อวิถีชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงน่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่สามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ได้คุ้มค่าอันได้แก่ ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากร สาธารณูปโภค และแหล่งเรียนรู้ของชาวกรุงเทพมหานครซึ่งหาได้ไม่ยากนัก จากผลการศึกษานี้ผู้วิจัยจึงขอให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครควรได้มีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้แก่ประชาชนเนื่องจากมีความพร้อมในทรัพยากรด้านต่างๆเพื่อการดำเนินงานแล้ว
2. การคัดเลือกบุคลากรเพื่อจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครควรได้คำนึงถึงปัจจัยคัดสรรที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วว่ามีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งได้แก่ ตัวแปร อายุ ประสบการณ์ในการบริหาร ประสบการณ์ในการสอน เจตคติต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ ความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. ควรได้มีการศึกษาปัจจัยอื่นๆที่สัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพิ่มเติมเป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. มาตรฐานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.

ค้วน ขาวหนู. บทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาชนบท. พัฒนาชุมชน. ฉบับที่ 5, 2526..

ชลทิพย์ เขียมสำอางค์. การประเมินผลกระทบโครงการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อประชาชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์ ประสานมิตร, 2530..

ชวาล แพ้วตุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

ชาติรี ธรรมธรรุส. บทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และคณะครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ดิลก พัฒนวิชัยโชติ. การศึกษากิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ทองใบ แทบทาม. คู่มือการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน. นครราชสีมา : ตราเสื่อการพิมพ์, 2521.

ทิตนา แหมมณี. วิธีการเรียนรู้ของคนกรุงเทพมหานคร. งานวิจัยกรุงเทพมหานคร, 2540.

ธีรศักดิ์ เขียมสะอาด. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540.

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาส์นการพิมพ์, 2535.
- ประคอง กรวรรณ. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ฉบับปรับปรุงแก้ไข. ปทุมธานี : บริษัทศูนย์หนังสือ ดร.ศรีสง่า จำกัด, 2528.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- ปรัชญา เวสารัชช์. การประถมศึกษาในชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2527.
- พิสิฐ พิษณานนท์. การบริหารโรงเรียนกับชุมชน. นครปฐม : แผนกกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- ไพฑูริย์ น้อยกลม. การศึกษาทรรคนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2531.
- ไพบุลย์ อินทรราชา. หลักและวิธีการวัดเจตคติ. พระนคร : พระนครสำนักพิมพ์, 2517.**
- ยงยุทธ โคตมะ. บทบาทของโรงเรียนเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียน. วารสารการศึกษาเอกชน ฉบับที่ 8, 2526.
- วิชาการ, กอง. สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ระยะแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2545.
- วิชาการ, กอง. สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.
- วิญญู คณะอนันต์. ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายทะเลฝั่งตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.
- ศิริ เทศประสิทธิ์. เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน. เล่ม 2 กรุงเทพมหานคร : สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- สนอง คุณมาศ. บทบาทของการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- สนั่น อินทรประเสริฐ. คู่มือโรงเรียนชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2519.

- สะอาด พงอินทร์. บทบาทในการพัฒนาบทบาทครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษาในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุรัตนา นุรณวิทย์. การจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- สุวัฒน์ แสงโรจน์ไพฑูริย์. ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้บริหารและสภาพของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการบริการการศึกษานอกโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.
- เสน่ห์ ระหว่างบ้าน. การศึกษารูปแบบที่เป็นไปได้ของโรงเรียนประถมศึกษาต่อการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- เสาวนีย์ เสนาสุ. การศึกษารูปแบบ. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529. (อัดสำเนา)
- หน่วยศึกษานิเทศก์. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. คู่มือการนิเทศงานบริหารในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร, 2536.
- องอาจ โฆษิตชุตมพันธ์. ทางไปสู่ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนที่สังกัดโรงเรียนรัฐบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- อุทุมพร จามรมาน. การสัมพัทธ์อย่างทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2, ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิณ บลิตซิ่ง กรุงเทพฯ, 2532.

ภาษาอังกฤษ

Bruce , Elkins Louis. The Role of the Elementary Principal in Community School Relation. Dissertation Abstracts International, no 11 (1972) : 6016-A.

Becerra , G Vega. Role Perceptions of Administrators and Community Representation in Participatory Decision Making. Dissertation Abstracts International 34 (November 1974) : 6887-A.

Beth Sulzer – Azaroff,G. and Roy Meyer. Behavior Analysis for Lasting Change. New York : Harcourt Brace College Publishers., 1991.

Good , Cater V. Dictionary of Education. New York : McGraw Hill Book Co. , 1959.

Rosenberg ,Kenneth M. and Daly, Halen B. Foundations of Behavioral Research.A Basic Question Approach. New York : Harcourt Brace College Publishers., 1993.

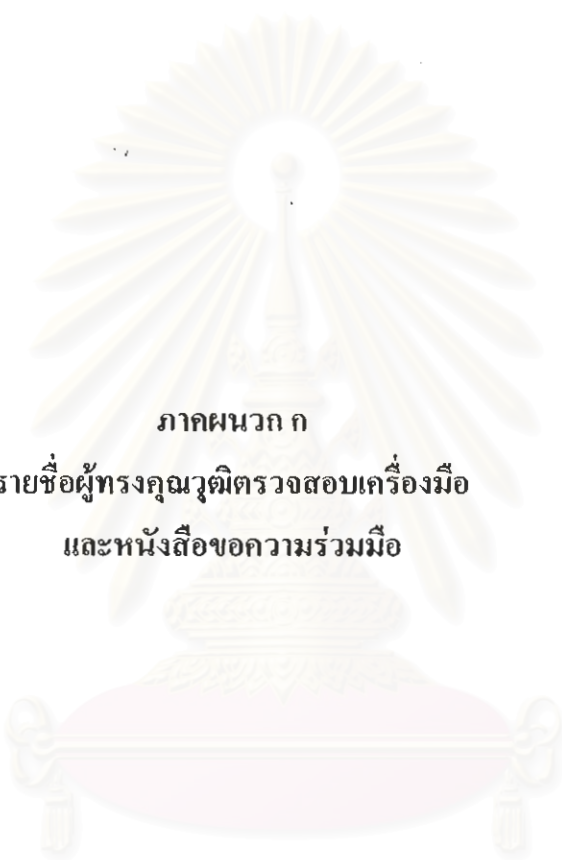

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ
และหนังสือขอความร่วมมือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือ
“แบบสอบถาม เจตคติ ความรู้ด้านการศึกษานอกโรงเรียน
และการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน ของผู้บริหารและครู
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร”

ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1.ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนา การศึกษานอกโรงเรียน	กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน
2.ดร.ปาน กิมปี	ศึกษานิเทศก์ 8	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3.ดร.วิรุพห์ นิลโมจน์	อาจารย์ 3 ระดับ 8	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ จังหวัดสงขลา กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4.อาจารย์ ขรรค์ชัย คงเสน่ห์	อาจารย์ 3 ระดับ 8	ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ที่ ทม.0302(2770.0603)/3155

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

25 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญ มอทิพย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตขอเข้าไปเก็บข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญ มอทิพย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ทม.0302(2700.0603)/3156

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

25 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญ มอทิพย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน สาขาศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีวัชร)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2700.0603)/3157

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

25 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ปาน กิมปี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญ มอทิพย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างกรดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2700.0603)/3158

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

25 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนิมมานรดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญ มอทิพย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการค้าเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ทม.0302(2700.0603)/3159

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

25 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณชรรค์ชัย คงเสน่ห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญ มอทิพย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาของโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีนุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2700.0603)/3160

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

25 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอบเขตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญ มอทิพย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิต ภาคศึกษาศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักการศึกษา (กองวิชาการ โทร. ๐ ๒๔๓๗ ๒๐๔๗)

ที่ กท ๓๐๐๔/ ๑๕๕ วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๖

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขต

ด้วย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีหนังสือที่ ทม ๐๓๐๒(๒๗๗๐.๐๖๐๓)๓๑๕๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ ขออนุญาตให้ นายชาญ มอทิพย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชา การศึกษานอกระบบ โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัย กัดกร่อนที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร" โดยขอเก็บข้อมูลของโรงเรียนตามรายชื่อที่แนบ รายละเอียดผู้วิจัยจะประสานกับทางโรงเรียน เป็นการภายในเอง

สำนักการศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร สมควรอนุญาต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาต และแจ้งผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ ค่ะไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

(นางสาวประนอม เอี่ยมประยูร)

รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักการศึกษา

สถาบันวิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสอบถาม เจตคติ ความรู้ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน
และการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง

- 1.แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบระดับการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน อันได้แก่ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. แบบสอบถามนี้จำแนกเป็น 4 ตอนคือ
  - ตอนที่1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารและครูผู้สอน
  - ตอนที่2 เจตคติของผู้บริหารต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  - ตอนที่3 ความรู้ความเข้าใจงานการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  - ตอนที่4 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน
4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยกรอกข้อมูลตามความเป็นจริงหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่กำหนดให้
5. ข้อมูลที่ท่านได้กรูณากรอกให้นี้จะไม่ส่งผลเสียต่อหน้าที่ การงานของท่านแต่ประการใด
- 6.ขอขอบพระคุณที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามา ณ โอกาสนี้

นายชาญ มอทิพย์

นิติคปริญาโท สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารและครูผู้สอน

1. ตำแหน่ง

1. ผู้บริหาร   2. ครูผู้สอน

2. เพศ

1. ชาย   2. หญิง

3. อายุ .....ปี

4. ระดับการศึกษา

- 1.ต่ำกว่าปริญญาตรี   3. ปริญญาโท
 2.ปริญญาตรี   4. ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร.....ปี

6. ประสบการณ์ในการเป็นผู้สอน.....ปี

ตอนที่ 2 เจตคติของผู้บริหารต่อการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ท่านคิดว่าการให้บริการการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครเป็นเช่นไร

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	เป็นงานที่มีความจำเป็น.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ช่วยเสริมความรู้ในด้านต่างๆให้แก่ชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	เป็นการขยายโอกาสในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ให้กับคนด้อยโอกาส.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เป็นการศึกษาที่ไม่จำเป็นต้องมีเพราะมีการศึกษาใน ระบบโรงเรียนซึ่งรัฐได้จัดให้บริการทั่วถึงอยู่แล้ว.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5.	เป็นงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนบางกลุ่ม มากกว่าที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วน ใหญ่.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	โรงเรียนประถมศึกษามีความพร้อมในการให้บริการ การศึกษานอกระบบ โรงเรียนแก่ชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	เป็นงานที่สามารถเตรียมคนเพื่อสามารถรองรับการ เปลี่ยนแปลงในสังคมทุกๆด้าน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	สร้างโอกาสแก่ผู้พลัดโอกาสทางการศึกษาในระบบ โรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ควรได้รับงบประมาณสนับสนุนเพื่อการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ยังให้บริการไม่ดีเท่าที่ควรเพราะยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	จะประสบความสำเร็จได้ด้วยดีเพราะเน้นการใช้ทรัพยากร ท้องถิ่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	ควรให้ความรู้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่ในเรื่องการพัฒนาอาชีพ มากกว่าการศึกษาสายสามัญ.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	เป็นภาระหนักแก่โรงเรียนประถมศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจงานการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ลำดับ ที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเน้นการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	.....	.....
2.	การศึกษานอกระบบโรงเรียนสอนเฉพาะวิชาชีพแก่ประชาชน.....	.....	.....
3.	การศึกษานอกระบบโรงเรียน <u>ไม่ได้</u> มีเป้าหมายเพื่อช่วยเสริมโอกาสหรือขยายโอกาสให้กับประชาชน.....	.....	.....
4.	กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีน้อยกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน.....	.....	.....
5.	การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นงานที่ซ้ำซ้อนกับงานการศึกษาในระบบโรงเรียน.....	.....	.....
6.	การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนคือภารกิจหลักของการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน รองลงมาได้แก่การศึกษานอกระบบและการศึกษิตตามอัธยาศัย.....	.....	.....
7.	การให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ชุมชนเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้.....	.....	.....
8.	การศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องจัดให้สนองตอบกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น.....	.....	.....
9.	การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน <u>ไม่</u> ยึดสถานที่เพื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ.....	.....	.....
10.	การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน <u>ไม่</u> จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไข้ปัญหาของชุมชน.....	.....	.....

ลำดับ ที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
11.	การบริการชุมชนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชน.....	.....	.....
12.	ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เปิดโอกาสให้โรงเรียนประถมศึกษาสามารถจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยได้	.....	.....
13.	หลักการหนึ่งของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนคือการไม่นำประสบการณ์ของผู้เรียนมาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพราะต่างคนก็ต่างประสบการณ์จะทำให้เกิดความสับสนในการเรียนการสอน.....	.....	.....
14.	การศึกษานอกระบบโรงเรียนให้โอกาสผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ.....	.....	.....
15.	ประสบการณ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละคนมีความหลากหลายแตกต่างกันไปไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในหลักสูตรสายสามัญ.....	.....	.....
16.	ปรัชญาการศึกษา “คิดเป็น” เป็นปรัชญาทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทย.....	.....	.....
17.	การฝึกอาชีพพระยะสั้น ไม่เหมาะที่จะจัดในรูปแบบของการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะใช้ระยะเวลาในการเรียนน้อย ผู้เรียนจึงขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ	.....	.....
18.	การจัดการการศึกษานอกระบบโรงเรียนผู้จัดจะต้องมีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่เปิดสอนทุกวิชาเป็นอย่างดี.....	.....	.....
19.	จุดเด่นของการศึกษานอกระบบโรงเรียนคือการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งในด้านเวลาและเนื้อหาหลักสูตร.....	.....	.....
20.	การจัดการการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับชุมชนควรมีวิธีการจัดที่เหมือนกันและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ.....	.....	.....

ลำดับ ที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
21.	การจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตาม พ.ร.บ. การศึกษา เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน...	.....	.....
22.	วุฒิทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับวุฒิทาง การศึกษาในระบบโรงเรียน.....	.....	.....
23.	การศึกษานอกระบบโรงเรียนเน้นฝึกทักษะให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเอง เปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่อยู่ห่างไกล.....	.....	.....
24.	เป็นการศึกษาที่ประหยัดค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เรียน.....	.....	.....
25.	การศึกษานอกระบบโรงเรียนหมายถึงการศึกษาใดๆที่มีได้จัดใน ระบบโรงเรียน.....	.....	.....

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ และระดับคุณภาพการให้บริการทางการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน

สถานศึกษาของท่านได้ให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในด้านต่อไปนี้หรือไม่
และโปรดประเมินระดับคุณภาพการให้บริการในแต่ละด้าน

ลำดับที่	กิจกรรม	การให้บริการ	
		ไม่ทำ	ไม่ทำ
1	ด้านการศึกษายสามัญ 1.1 หลักสูตรประถมศึกษา ..... 1.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น..... 1.3 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	.....	.....

ลำดับที่	กิจกรรม	การให้บริการ	
		ไม่ทำ	ทำ
2.	ด้านการศึกษายาอาชีพ 2.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น..... 2.2 หลักสูตรกลุ่มสนใจ..... 2.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)..... 2.4 การแนะนำอาชีพสำหรับประชาชน..... 2.5 การจัดทัศนศึกษาอาชีพโดยการนำ ประชาชนไปศึกษาการประกอบอาชีพ จากสถานประกอบการที่ประชาชน สนใจ..... 2.6 การส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝึกฝนอาชีพ ต่างๆตามความสนใจและความถนัดของ แต่ละบุคคล.....	....	....

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่	กิจกรรม	การให้บริการ	
		ไม่ทำ	ทำ
3.	ด้านการศึกษาดตามอรรถยาศัย		
	3.1 โรงเรียนจัดบริการห้องสมุดให้กับนักศึกษา ผู้ใหญ่.....	.....	.....
	3.2 จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร.....	.....	.....
	3.3 จัดทำป้ายสารสนเทศและการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารในลักษณะอื่นๆ.....	.....	.....
	3.4 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เพื่อส่งเสริม คุณภาพชีวิตได้แก่ด้าน - สุขภาพอนามัย.....	.....	.....
	- การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยใน ท้องถิ่น.....	.....	.....
	- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	.....	.....
	3.5 การให้บริการด้านอาคารสถานที่	.....	.....
	3.6 การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการจัดอบรม ต่างๆ ของชุมชน.....	.....	.....
	3.7 ประสานกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆเพื่อ ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน...	.....	.....
	3.8 การให้บริการชมรายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV).....	.....	.....

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
และค่าสถิติในการวิเคราะห์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Correlations

Correlations

		เจตคติครั้งที่1	เจตคติครั้งที่2
เจตคติครั้งที่1	Pearson Correlation	1	.961(**)
	Sig. (2-tailed)	.	.000
	N	30	30
เจตคติครั้งที่2	Pearson Correlation	.961(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.
	N	30	30

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Correlations

		วัดความรู้ครั้งที่ 1	วัดความรู้ครั้งที่ 2
วัดความรู้ครั้งที่ 1	Pearson Correlation	1	.843(**)
	Sig. (2-tailed)	.	.000
	N	30	30
วัดความรู้ครั้งที่ 2	Pearson Correlation	.843(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.
	N	30	30

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Correlations

Correlations

		การให้บริการ ครั้งที่1	การ ให้บริการ ครั้งที่2
การให้บริการครั้งที่1	Pearson Correlation	1	.984(**)
	Sig. (2-tailed)	.	.000
	N	30	30
การให้บริการครั้งที่2	Pearson Correlation	.984(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.
	N	30	30

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
การให้บริการ กศน. * ตำแหน่ง	562	100.0%	0	.0%	562	100.0%
การให้บริการ กศน. * เพศ	536	95.4%	26	4.6%	562	100.0%
การให้บริการ กศน. * กลุ่มอายุ	562	100.0%	0	.0%	562	100.0%
การให้บริการ กศน. * วุฒิ การศึกษา	540	96.1%	22	3.9%	562	100.0%
การให้บริการ กศน. * ประสบการณ์ในการบริหาร	562	100.0%	0	.0%	562	100.0%
การให้บริการ กศน. * ประสบการณ์การสอน	562	100.0%	0	.0%	562	100.0%
การให้บริการ กศน. * คะแนน ความรู้	562	100.0%	0	.0%	562	100.0%
การให้บริการ กศน. * เจตคติ ต่อการจัด กศน.	543	96.6%	19	3.4%	562	100.0%

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การให้บริการ กศน. * ตำแหน่ง

Crosstab

			ตำแหน่ง		Total
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	104	220	324
		% within ตำแหน่ง	57.1%	57.9%	57.7%
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	74	131	205
		% within ตำแหน่ง	40.7%	34.5%	36.5%
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	4	29	33
		% within ตำแหน่ง	2.2%	7.6%	5.9%
Total		Count	182	380	562
		% within ตำแหน่ง	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.491(a)	2	.024
Likelihood Ratio	8.620	2	.013
Linear-by-Linear Association	.733	1	.392
N of Valid Cases	562		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10.69.

การให้บริการ กศน. * เพศ

Crosstab

			เพศ		Total
			ชาย	หญิง	
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	108	200	308
		% within เพศ	52.7%	60.4%	57.5%
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	79	116	195
		% within เพศ	38.5%	35.0%	36.4%
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	18	15	33
		% within เพศ	8.8%	4.5%	6.2%
Total		Count	205	331	536
		% within เพศ	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	5.456(a)	2	.065
Likelihood Ratio	5.342	2	.069
Linear-by-Linear Association	4.870	1	.027
N of Valid Cases	536		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12.62.

การให้บริการ กศน. * กลุ่มอายุ

Crosstab

			กลุ่มอายุ			Total	
			21-30 ปี	31-45 ปี	46-60 ปี		
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	60	103	161	324	
		% within กลุ่มอายุ	58.8%	54.2%	59.6%	57.7%	
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	27	78	100	205	
		% within กลุ่มอายุ	26.5%	41.1%	37.0%	36.5%	
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	15	9	9	33	
		% within กลุ่มอายุ	14.7%	4.7%	3.3%	5.9%	
	Total		Count	102	190	270	562
			% within กลุ่มอายุ	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21.448(a)	4	.000
Likelihood Ratio	18.256	4	.001
Linear-by-Linear Association	3.384	1	.066
N of Valid Cases	562		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.99.

การให้บริการ กศน. * วุฒิการศึกษา

Crosstab

			วุฒิการศึกษา			Total
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท หรือสูงกว่า	
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	14	228	65	307
		% within วุฒิ การศึกษา	60.9%	56.4%	57.5%	56.9%
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	6	150	44	200
		% within วุฒิ การศึกษา	26.1%	37.1%	38.9%	37.0%
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	3	26	4	33
		% within วุฒิ การศึกษา	13.0%	6.4%	3.5%	6.1%
Total		Count	23	404	113	540
		% within วุฒิ การศึกษา	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	4.043(a)	4	.400
Likelihood Ratio	3.897	4	.420
Linear-by-Linear Association	.416	1	.519
N of Valid Cases	540		

a 1 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.41.

การให้บริการ กศน. * ประสิทธิภาพในการบริหาร

Crosstab

			ประสพการณในการบริหาร			Total
			ไมมีประสิทธิภาพ	1-10 %	11 ถึงขึ้นไป	
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	213	104	7	324
		% within ประสพการณในการบริหาร	58.7%	60.1%	26.9%	57.7%
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	128	59	18	205
		% within ประสพการณในการบริหาร	35.3%	34.1%	69.2%	36.5%
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	22	10	1	33
		% within ประสพการณในการบริหาร	6.1%	5.8%	3.8%	5.9%
Total		Count	363	173	26	562
		% within ประสพการณในการบริหาร	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.774(a)	4	.012
Likelihood Ratio	12.253	4	.016
Linear-by-Linear Association	1.605	1	.205
N of Valid Cases	562		

a 1 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.53.

การให้บริการ กศน. * ประสพการณ์การสอน

Crosstab

			ประสพการณ์การสอน			Total
			1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป	
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	113	105	106	324
		% within ประสพการณ์การสอน	57.7%	63.6%	52.7%	57.7%
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	65	60	80	205
		% within ประสพการณ์การสอน	33.2%	36.4%	39.8%	36.5%
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	18	0	15	33
		% within ประสพการณ์การสอน	9.2%	.0%	7.5%	5.9%
Total		Count	196	165	201	562
		% within ประสพการณ์การสอน	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17.283(a)	4	.002
Likelihood Ratio	26.352	4	.000
Linear-by-Linear Association	.297	1	.586
N of Valid Cases	562		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9.69.

การให้บริการ กศน. * คะแนนความรู้

Crosstab

			คะแนนความรู้			Total
			0-8 คะแนน	9-17 คะแนน	18-25 คะแนน	
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	12	238	74	324
		% within คะแนนความรู้	75.0%	63.3%	43.5%	57.7%
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	3	121	81	205
		% within คะแนนความรู้	18.8%	32.2%	47.6%	36.5%
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	1	17	15	33
		% within คะแนนความรู้	6.3%	4.5%	8.8%	5.9%
Total		Count	16	376	170	562
		% within คะแนนความรู้	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21.586(a)	4	.000
Likelihood Ratio	21.622	4	.000
Linear-by-Linear Association	19.049	1	.000
N of Valid Cases	562		

a. 1 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .94.

การให้บริการ กศน. * เจตคติต่อการจัด กศน.

Crosstab

			เจตคติต่อการจัด กศน.			Total
			เจตคติต่ำ	เจตคติปานกลาง	เจตคติสูง	
การให้บริการ กศน.	จัด 0-6 กิจกรรม	Count	0	286	24	310
		% within เจตคติต่อการจัด กศน.	.0%	59.5%	40.7%	57.1%
	จัด 7-12 กิจกรรม	Count	3	171	26	200
		% within เจตคติต่อการจัด กศน.	100.0%	35.6%	44.1%	36.8%
	จัด 13-19 กิจกรรม	Count	0	24	9	33
		% within เจตคติต่อการจัด กศน.	.0%	5.0%	15.3%	6.1%
Total		Count	3	481	59	543
		% within เจตคติต่อการจัด กศน.	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	18.567(a)	4	.001
Likelihood Ratio	17.296	4	.002
Linear-by-Linear Association	8.798	1	.003
N of Valid Cases	543		

a. 4 cells (44.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายชาญ มอทิพย์ เกิดวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2502 ที่ จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต เอกการบริหารโรงเรียน จากวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง (ปัจจุบัน สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง) ในปีการศึกษา 2531 และศึกษาศาสตรบัณฑิต เอกบริหาร-การศึกษา จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในปีการศึกษา 2533 เข้าศึกษาต่อในระดับ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2542 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน รับเงินเดือนในระดับ 7 ที่โรงเรียนวัดบางกระดี่ สังกัด กรุงเทพมหานคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย